

VSE NAPORE

DR. KATICA CUKJATI

(Govor na proslavi dneva državnosti v Slovenski biši v Buenos Airesu, 20. junija 2009)

Sredi velemestnega vrveža smo se ustavili in pustili ob strani vsakodnevne skrbi, da praznujemo veseli blagoslovljeni dan slovenske državnosti. Ob tem praznovanju nam privrejo na dan številne misli, ki presejajo osebne interese in nu-

jno zaobsežejo sfero družbenega življenja in slovenske državne stvarnosti, katere svobodni sooblikovalci smo v večji ali manjši meri. Ker čeprav je res, da narodnosti ne moremo zapustiti ali prezreti, ker je del naše narave, več ali manj aktivna pripadnost državi Republike Slovenije, kolikor je to izvedljivo iz daljave 12. 000 kilometrov v latinskem svetu, pa je naša suverena izbira. Tako kot je rodna mati samo ena, tako ne bi mogli govoriti o dveh domovinah, lahko pa pripadamo dvema državama, ter odmerimo dolžnosti po naši vesti, čutenju in vključenosti do vsake izmed njiju.

Sedaj imamo že 18 let našo suvereno, demokratično Republiko Slovenijo. Poglejmo v ilustracijo preprosto primer. Oseba obeleži s točnim datumom dan poroke ali na pr. mašniškega posvečenja ali prejema poklicne diplome. Vendar imajo vsi ti datumi za sabo nešteto dogodkov, ki so del dediščine in pogojujejo bodočo pot, ki se z omejenim datumom šele prične z upanjem in zaupanjem, z načrti in pričakovanji.

Znani so nam mejniki, ki razsvetljujejo slovensko preteklost, ki je omogočila, da je slovenski narod dozorel v legalni okvir države Slovenije priznane s spoštovanjem v skupnosti držav, z ustavo in vsemi inštitucijami in organi, ki omogočajo plodovit razvoj, napredek in razmah slovenskega prebivalstva. Poglejmo bežno te bakle, ki iz zgodovinske preteklosti razsvetljujejo sedanjo pot.

Slovenski narod se je gradil pretežno na ohranjanju slovenskega jezika v kmečkih slojih in s časom dosegel bogastvo in nivo ostalih evropskih jezikov. Naš narod je predvsem narod pesnikov in pisateljev, zato je naša skupna pot potekala od brižinskih spomenikov do Trubarja preko Vodnika, Slomška, Prešerna, Levstika, Kosovela, Župančiča, Balantiča in ni izumrla, nasprotno, se je obogatila ob prisilnem begunstvu v dr. Tinetu Debeljaku, Vinku Beličiču, Karlu Mauserju, Stanku Kocipru, Francetu Papežu in drugimi. Tudi v bodočnosti, bo slovenski jezik, ki se je plodovito razvil in posodobil v zadnjih petdesetih letih, tisti ki bo pretežno odločal identiteto tega, kar pojmujemo kot slovenstvo. Zaradi hudega pritiska močnejših sosedov pa je bil slovenski človek predvsem kremenito močan v tistem, vztrajnem, včasih trmastem odporu proti nadmoči tujca, kot je razvidno v zgodovini slovenskih Benečanov, na Primorskem pod fašizmom in na Koroškem pod nacizmom, čeprav to zadnje področje še ni dovolj raziskano.

Z vso to bogato kulturno zgodovinsko dediščino, prepletano z znojem in krvjo naših prednikov, je slovenski človek imel bogata sredstva in cilje, da se je v plebiscitu odločil za samostojno državo. Skupščina Republike Slovenije je sprejela 25. junija 1991 temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Ta dan slavimo kot dan slovenske državnosti.

Nepričakovano mogočen znanstveni napredek na vseh področjih človekovega delovanja je tudi poglobil vlogo medijev javnega obveščanja, ki so tako postali usoden oblikovalec javnega mnenja. Celoten tempo osebnih in družbenih dogodkov se je pospešil na svetovnemu prizorišču in do take mere, da smo vsako leto priča, kako se države in z njimi svetovna politika in ekonomija v medsebojnem prepletanju soočajo z novimi pojavi, problemi in izzivi.

Begunci in potomci beguncev, ki smo bili priča, kako so se uresničile stoletne želje o samostojni državi, ne moremo spremeniti dejstva, da imamo na neki način še vedno privilegirani vpogled na dogajanja v Republiki Sloveniji. Naše svetovnonazorsko prepričanje pa nam omogoča, da presojamo slovensko, argentinsko in svetov-

(nad. na 5. strani)

Ponovne slovenske volitve v Argentini

Kot smo že poročali v prejšnji številki našega lista, je Državna volilna komisija razpisala dodatne volitve za evropski parlament na področju Argentine. Vzrok: zaradi poštnih stavek Slovenci v Argentini prvotno poslanega gradiva nismo pravočasno prejeli. Najprej objavimo sedaj uradno sporočilo:

SPOROČILO VELEPOSLANIŠTVA RS

Veleposlaništvo Republike Slovenije sporoča, da je Državna volilna komisija razpisala naknadne volitve poslank in poslancev iz Republike Slovenije v Evropski Parlament.

Volilni material bo poslan po pošti vsem slovenskim državljanom vpisanim v volilni imenik, ki imajo stalno prebivališče v Argentini in niso volili 7. junija 2009.

Glasovnice bodo šle iz Slovenije

v torek 23.6. preko Pošte Slovenije. Tiskane so NOVE GLASOVNICE ZA NAKNADNE VOLITVE.

STARE GLASOVNICE SO PO SKLEPU DVK NEVELJAVNE. Rok za vračilo je 13. julij 2009 do 12.00 ure na Državno volilno komisijo pod pogojem, da je iz poštnega žiga razvidno, da so bile oddane na pošto najpozneje 4. julija 2009.

Veleposlaništvo Republike Slovenije v Argentini bo tudi sprejemalo glasovnice do 3. julija 2009 do 13:00 in jih odposlalo 03. 07. 2009 popoldan po DHL pošti v Ljubljano na DVK.

Če gre za skupino pošiljk volivcev, npr. preko DHL ali podobno, ki bo poslalo paket neposredno na Državno volilno komisijo, zadostuje, da je razvidno, da je bila pošiljka oddana 4. julija 2009 ali

preje.

IN KAKO JE V PRAKSI?

Tisti, ki so že volili na veleposlaništvu, gradiva ne bodo prejeli. Tisti, ki novo gradivo prejmejo, ga morajo čim prej vrniti izpolnjena, kot stoji v priloženih navodilih. Ker tukajšnja pošta še ni urejena, bo pošiljka gotovo dospela zelo pozno. Zato je najbolj smotno, da se izpolnjeni glasovi dostavijo na veleposlaništvo.

Bistveno je, da čim več rojakov odda svoj glas. Te dodatne volitve so prvi primer, da se tako temeljito prizna naša pravica do glasovanja. Poleg tega je bilo v slovenskih časopisih objavljenih kar nekaj kritik na ta račun, zlasti še, ker predvidevajo, da bo ta dodatna poteza državo stala 20.000 evrov. **Bodimo torej vredni skrbi naše države in izpolnimo svojo pravico/dolžnost!**

Zopet na mrtvi točki

Slovenija in Hrvaška sta po pogovorih z Evropsko komisijo v Bruslju o reševanju vprašanja meje na mrtvi točki. Slovenija se je bila pripravljena pogovarjati o najnovejšem predlogu Evropske komisije, Hrvaška ga je zavrnila. „Kar se je zgodilo, je zapravilo možnost, da uredimo mejno vprašanje,“ je poudaril premier Borut Pahor.

Slovenski in hrvaški minister Samuel Žbogar in Gordan Jandroković sta prišla na pogovore v Bruselj, da bi evropskemu komisarju za širitev Olliju Rehn predstavila odzive doma na njegov zadnji predlog za način reševanja vprašanja meje in zastoja Hrvaške na poti v EU.

Slovenija meni, da gre Rehnov dopolnjen predlog v pravo smer in je pripravljena preučiti njegove elemente, a to je smiselno le, če se Hrvaška strinja, da je drugi osnutek podlaga za nadaljnje delo, če pa bo Hrvaška vztrajala, da zanj ni sprejemljiv, se bo verjetno pri tem ustavilo.

Glede možnosti skorajšnjega naslednjega srečanja trojice je Rehnova tiskovna predstavica povedala, da „glede na okoliščine komisar Rehn meni, da ne bi bilo koristno imeti novega kroga pogovorov“. O tem, ali je proces sedaj končan, in kdo je iz njega izstopil, pa v komisiji ne želijo presojati.

Hrvaški zunanji minister Gordan Jandroković je po neuspešnem sestanku s slovenskim kolegom in evropskim komisarjem za širitev Ollijem Rehnem poudaril, da je slovenska blokada hrvaških pristopnih pogajanj z EU sedaj problem unije, saj gre za dvostransko vprašanje, ki ne sme ovirati pogajalskega procesa Hrvaške.

Jandroković je povedal še, da je Hrvaška maja sprejela po njegovih besedah končni kompromisni predlog Rehna

in se pri tem ustavila, Slovenija pa je predlagala dopolnila, ki jih v Zagrebu niso mogli sprejeti.

Jandroković je Rehn prenesel tudi predlog hrvaškega premiera Iva Sanaderja o tem, naj Slovenija in Hrvaška sprejmeta skupno izjavo, da noben dokument po letu 1991 ne prejdica meje, če pa Slovenija tega ne bi sprejela, pa Sanader predlaga skupno mnenje pravnih služb v Evropski komisiji in Svetu EU, ali je mogoče, da dokumenti, predloženi v pogajanjih, prejudicirajo mejo.

Po trditvah Jandrokovića je Rehn ob tem poudaril, da je to dvostransko vprašanje in se mora tako rešiti, to pa ne sme vplivati na pogajalski proces Hrvaške.

„Mi mislimo, da smo bili zelo blizu neke rešitve s pomočjo komisarja Rehna, in če ena stran to tako rekoč zavrne in se noče več pogajati, potem pa da na mizo neke nove predloge, je težko pričakovati, da bomo mi takoj zdaj začeli nek nov proces, ki nam tudi ne garantira, da bo pripeljal do nekega konca,“ je Sanaderjevo pobudo za Odmeve komentiral Žbogar. Opozoril pa je še, da drugi od obeh predlogov odraža nepoznavanje same EU, „saj pravna služba EU nima nobene pristojnosti, da bi dajala takšna mnenja“.

Glede prihodnjih korakov je slovenski minister sicer izrazil mnenje, da „je zdaj predvsem potreben nek predah, nek premislek, in potem bo mogoče nadaljevati ta proces, ali pa bo nastopil kakšen nov.“ Ob koncu pa je Hrvaško še opozoril, da „so tudi dobrososedski odnosi eden od političnih kriterijev za članstvo v EU“ in da bi morala Hrvaška „to načelo nekako začeti izvajati tako, da bomo s temi odnosi zadovoljni tudi sosedji“.

Koliko je oškodovancev?

Vlada se je seznanila z delom ministrstva za pravosodje na področju priprave normativnih podlag za povračilo škode oškodovancem, ki jim je bila povzročena v času druge svetovne vojne.

Ministrstvo pričakuje, da bo škodo uveljavljalo okoli 100.000 oškodovancev in da bo za to treba zagotoviti sredstva v višini 520 milijonov evrov.

Ministrstvo za pravosodje je v letu 2008 pripravilo osnutek predloga zakona o povračilu premoženjske škode iz časa druge svetovne vojne. Po predlagani ureditvi bi Slovenija poplačala moralni dolg do oškodovancev iz časa druge svetovne vojne,

ki jim je bila v času med leti 1941 in 1945 povzročena premoženjska škoda zaradi t.i. vojnih delovanj.

Na podlagi obstoječega arhivskega gradiva je po navedbah ministrstva za pravosodje in vlade mogoče pričakovati, da bo povračilo premoženjske vojne škode uveljavljalo okoli 100.000 premoženjskih oškodovancev od ocenjenih 150.000 možnih upravičencev, za povračilo škode pa bi bilo potrebno zagotoviti finančna sredstva v višini 520 milijonov evrov, so sporočili z vlade.

Poslanec SD Samo Bevk v poslanski pobudi predlaga vladi, da finančno podpre nadaljevanje projekta

Smrtne žrtve na Slovenskem med drugo svetovno vojno in neposredno po njej (april 1941 - januar 1946), ki ga izvaja Inštitut za novejšo zgodovino (INZ). Po Bevkovem mnenju bi dokončanje projekta imelo tudi pomembno etično sporočilo.

Celovito zasnovana raziskava vključuje žrtve, ki so izgubile življenje v zelo različnih situacijah s strani različnih povzročiteljev. Tako so upoštewane žrtve, ki so jih okupacijske države zagotovile že ob napadu na Jugoslavijo aprila 1941 in žrtve okupatorjevega nasilja v obdobju štiriletna okupacije.

„Prav tako raziskava vključuje žrtve neposredne-

ga vojaškega bojevanja (iz vrst pripadnikov partizanskih, četniških in domobranskih enot ter vaških stražarjev, slovenskih mobilizirancev v nemško, italijansko in madžarsko vojsko, Slovencev v zavezniških armadah); žrtve partizanskega in protipartizanskega nasilja; žrtve bombardiranj in raznih nesreč; žrtve iz neposrednega obdobja po končani vojni, ki sta jih povzročila revolucionarno nasilje oz. obračun s kolaboracijo,“ navaja poslanec.

V prvih fazah raziskave je bila ustvarjena računalniška baza podatkov, v kateri je trenutno zajetih več kot 95.000 žrtev vojne.

Podoba predsednika

BOŽIDAR FINK

Bili so časi, ko so po vaških in mestnih cerkvah vohljali sodelavci represivnih organov partije in ovajali pridigarje za vsako neprimerno besedo. Sledili so hudi povračilni ukrepi, o katerih so napisane debele knjige.

Na tisto dobo spominja dogodek pred nekaj dnevi. Predsednik države se je presenetljivo spril nad mašno pridigo apostolskega nuncija v Kočevskem Rogu, s tem pa sprožil afero, ki se sicer z nekdanjimi dogajanja kaže v drugačni perspektivi, a so vendar v jedru iste tendence.

Drugačna je najprej raven vpletenih. Podoba vaškega ovaduha odseva na samem predsedniku republike, ovadeni pa ni kateri koli domači župnik, ampak diplomatski predstavnik Svetega sedeža, ki je tudi starešina, prvi med vsemi pripadniki tujega diplomatskega zbora v Sloveniji.

Razlika je seveda tudi v tem, da ovadba ni naslovljena na sodno ali upravno oblast, ki naj bi izrekala okrutne telesne sankcije.

Vendar je v ravnanju predsednika dosti analognega z nekdanjimi postopki. Državni organ, in to najvišji, ocenjuje cerkveni govor in govornika ovadi pred vso slovensko javnostjo. Pridiga je bila govorjena pred določeno skupino vernih, mediji so jo objavili samo v posnetkih. Predsednik pa je svojo strogo zavrnitev, sicer zavito v manj trde besede, razglasil po etru doma in po svetu. Nuncija je diskvalificiral osebno, češ da ni občutljiv do zgodovine, da ne zna paziti na svoje besede in da se ni sposoben izogibati poenostavljanju, torej da nima dovolj intelektualne širine. Potem pa ga „kaznuje“ kot diplomata z označitvijo, da je njegovo govorjenje neprimerno za diplomatskega predstavnika, ki da se nedopustno vmešava v notranje zadeve Slovenije. Ali niso to že tudi razlogi, zaradi katerih bi se lahko odločil, da nuncija razglasi za *persona non grata* in zahteva

njegov odpoklic?

Posebej bode v oči predsednikov očitek, da nuncij omejuje razlage na ideološke vidike. Povedal je namreč, da so se zločini dogajali v imenu komunizma in razrednega boja. Mar to ni res? Saj je vendar partija imela vse dogajanje po vojni v absolutni oblasti z istim vodstvom in moštvom kot med vojno. Prav vse, kar se je dogajalo, je bilo strogo ideološko zasnovano, brez kakršnega koli odstopanja. Neizrečeno krutost je mogoče razlagati samo z upoštevanjem idejnih temeljev komunističnega miselnega sistema.

Sicer pa bo predsednika spet treba spomniti na tisto, kar je rekel junija 2007 v Rodiku, da je namreč „komunistična partija kot ena od organizatoric odpora zlorabila partizanstvo za lastno osvojitve oblasti in da je s partizanstvom legitimirala nedemokratski politični sistem“. Kaj so te besede pomenile drugega kot ugotovitev in zavračanje komunistične ideologizacije partizanstva? Zdaj pa predsednik obsoja očitek o ideoloških vidikih povojnih zločinov istega revolucionarnega ustroja. Kateri je torej njegov pravi obraz, tisti pred izvolitvijo ali zdajšnji?

Z izjavo proti nunciju, ki se oddaljuje vsaj od običajne diplomatske kurtoazije, se je najbolj priljubljeni slovenski politik menda še bolj priljubil privržencem, drugi del pa je razžalil in s tem pokazal, da njegove občasne besede o spravi nimajo teže. Po znanem omalovaževanju povojnih hudodelstev zoper človečnost in mednarodno pravo ob odkritju v Hudi Jami, po relativiziranju javne laži politika in po drugih izjavah ali nastopih se zdaj še bolj utrjuje občutek, da hoče predsednik pokazati svojo nedvomno idejno in politično naravnost, s tem pa da se ne zaveda prevladujočega evropskega duha, ki je navdihnil nedavno resolucijo Evropskega parlamenta, in usmerjenosti Sveta Evrope ter življenjske pomembnosti pomiritve v razdvojenem narodu.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Odločilni trenutek se bliža. Kampanjo pretresajo zadnji trepeti in vendar ni jasno, kaj nam bo prinesla nedelja 28. junija.

Pirova zmaga. Nejasnost je pravzaprav osredotočena le v provinci Buenos Aires. A mediji so v veliki meri žrtve Kirchnerjeve pasti, da se vse odloči v provinci Buenos Aires. Res je, da to okrožje samo po sebi predstavlja tretjino volilnega telesa. A ostali dve tretjini sta že jasni: vlada bo doživela hud poraz in usodno izgubila večino v poslanski zbornici. Zadnje dni ugotavljajo, da bo imela tudi v senatu težak položaj, saj bo nenehno odvisna od dobre volje zaveznikov. In če pomislimo, da je v primeru kmečkega upora doživela poraz prav v senatu, si lahko predstavljamo, kaj to pomeni. V poslanski zbornici pa je jasno, da ne bo dosegla lastne večine niti z zavezniki. Morala se bo torej nenehno pogajati s katero izmed opozicijskih skupin. Torej tudi če Kirchner zmaga v prvi argentinski provinci, bo to zvenelo po izgubi vojne.

Pa bo zmagal? To se sprašujejo vsi, a odgovor še ni jasn. Večinsko raziskovalci javnega mnenja napovedujejo zmago vladi. Ne manjka pa nekaterih, ki jim ankete kažejo, da bo na prvem mestu pristal De Narváez. Kar nekaj je namreč še neodločenih volivcev, ki bodo sklenili glas v zadnjem hipu. Tem je namenjen zadnji teden kampanje. Da bo napor velik kažejo že ugotovitve, da bodo samo v tem tednu za propagando uporabili kar 75 milijonov pesov. In človek se vpraša, spričo socialnega stanja ogromnega števila ljudi, če je to pravično in pošteno. A tako je. Kakor ni pošteno medsebojno obtoževanje in klevetanje, ki se je z obnovljeno silo pokazalo zadnje dni. Levica skupaj na romanju treh Slovenij.

Ljubo Bekš
Naša luč, uvodnik v šte. 7, julij-avgust 2009.

Da je kriza že mimo? Nikakor ne. A nekaj se le svetlika v tej temi. Na svetovni ravni so prepričani, da je „najhujše že mimo“. Isto menijo nekateri argentinski gospodarstveniki. Vsi pa soglašajo tudi, da bo preteklo kar nekaj časa, preden se bo položaj začel obračati na boljše. Argentina pa ima v tem še dodatne težave. Prva je gotovo ta, da dejansko ne vemo, kakšno je naše stanje. Vladni statistični urad (INDEC) še vedno ne kaže resnice. Za prvo tromesečje namreč trdi, da je gospodarstvo naraslo za dva odstotka, medtem ko podjetniki trdijo, da je padlo. Isto se dogaja z inflacijo, glede katere si zelo nasprotujejo uradne in privatne ugotovitve. Nekaj pa je jasno: presežek državnega proračuna tudi po uradnih številkah zelo pada. V primerjavi za lanskim letom, je padel kar za 85%. Ko vsi priporočajo varčevanje, vlada še naprej veselo zapravlja, predvsem na področjih, ki so povezana z „volilnim ugledom“. Kljub temu predstavniki industrijske unije trdijo, da je kriza „bolj politična kot gospodarska“. To nas spominja na nenehne trditve argentinske Cerkve, da imajo vse naše krize moralne, ne pa gospodarske vzroke. Tudi na to pomislimo, ko bomo oddali svoj glas.

BRALI SMO

Oče ali očim?

„Besede nuncija Abrila y Castelloja so vas prizadele ne kot varuha vam zaupanega naroda, ampak kot varuha lažnih pridobitev, temelječih na zamolčanih zločinih.“

Tako so v pismu predsedniku RS Danilu Türku zapisali člani Društva katoliških izobražencev. Predsednik je namreč pridigo nuncija v Kočevskem rogu ocenil kot neprimerno za diplomatskega predstavnika Vatikana in nadaljuje, kako bo moral biti nuncij bolj občutljiv do naše zgodovine.

Trde besede, ni kaj in človek se takoj vpraša, kaj takega je izrekel nuncij na spravi slovesnosti v Rogu, da je moral naš predsednik, vešč mednarodne diplomacije, vsaj tako sam trdi, podučiti predstavnika najizkušenejše diplomacije na svetu. Nuncij je v svoji pridigi izrekel preprosto misel, ki je vsem znana, da so se v Kočevskem rogu v imenu neke ideologije zgodili zločini, ki jih nobena ideologija ne more opravičiti. Človek bi si mislil, da je to splošno znano dejstvo, da teh dejanj

danes nihče več ne opravičuje, še tisti „vpleteni“ so se javno distancirali celo od same sence teh dejanj, naš predsednik pa se kar naenkrat postavi kot branik „slovenskih narodnih interesov“. Le katerih? Česa se boji oziroma kaj brani? Nekaj podobnega je naredil tudi ob odkritju grozot v Hudi jami, ko je rekel, da je to pač „drugorazredna tema“. Kot kaže, nas predsednik še vedno deli po razredih in zanima me, v katerem razredu je kdo. Očitno nekateri ne kotiramo visoko v njegovih očeh. Tako iz očeta naroda, ki ga kot predsednik simbolizira, postaja vse bolj očim ali pa kaj drugega.

Da ne bi bil kdo naključno pri tem kaj začuden, naj mu takoj povem, da je to pri nas kar stalna praksa, da določene vrednote v tej novi slovenski družbi ne kotirajo visoko oziroma jih skorajda ni. Kaj drugega reči ob zadnji „aferici“, ko se je minister Golobič, ki naj bi skrbel za visoko šolstvo, novinarjem javno zlagal, zanikal svoj lastniški delež v podjetju Ultra, kjer je pred

vrnitvijo na politični oder bil zaposlen in očitno tudi solastnik. Ko se je po skorajda letu dni izvedelo za njegovo zamolčano lastništvo, se je javno posul s pepelom in stvar je bila končana. Vsi njegovi somišljeniki (ves levi tabor) so ga branili, češ da je bila laž v določenem trenutku nujno potrebna in še ... In tako se človek lahko zamisli, da živi v deželici pod Alpami, kjer je laž dovoljena, kjer etične vrednote veljajo samo toliko, kot to prija vladajoči garnituri, kjer je vse podrejeno določeni politični ideologiji, ki edina ve, kaj je dobro za navadnega državljanca. Pa vendar ni vse tako črno. Na evropskih volitvah sta stranki desne sredine (SDS in N.Si) skupaj dobili več glasov kot vsa izvoljena levica skupaj. Očitno vse še ni tako enoznačno, kot se včasih kaže. Dobrodošli doma in na svidenje na Sv. Višarjah, ko bomo skupaj na romanju treh Slovenij.

Ljubo Bekš
Naša luč, uvodnik v šte. 7, julij-avgust 2009.

Zgodovina v Loki

V Škofji Loki so odprli razstavo o stavbni zgodovini Loškega gradu, dogodek pa je v Grajski kapeli pospremil tudi koncert akustične skupine Tantadruj.

O najstarejši zgodovini gradu je malo znanega, prve pisne omembe pa segajo v začetek 13. stoletja. Prve pisne omembe Loškega gradu izhajajo po navdbah kustosa, arheologa Jožeta Štukla iz Loškega muzeja v leti 1202 in 1215, ki omenjata močno utrjen grad v kraju z imenom Loka. Zgovoren dokaz o obstoju Loškega gradu je razviden tudi v prvem popisu grajskega inventarja iz leta 1315, kjer je v povezavi z gradiščansko službo omenjen Zgornji stolp na Kranclju kot stari stolp nad gradom.

Osrednja bivalna stavba prvotnega gradu je bil stolp z več nadstropji. Zaradi potrebe po številnih pomožnih objektih znotraj zavarovanega dvoriščnega prostora so stolp najverjetneje že v začetku 13. stoletja utrdili z obzidjem. V inventarnih popisih z začetka 14. stoletja so poleg prostorov v stolpu omenjene tudi konjušnica, kuhinja in kašča, ki pa so se zaradi velikosti ali posebnih potreb nahajali zunaj

stolpa, a še znotraj zavarovanega grajskega dvorišča.

Loški grad je 26. marca 1511 močno poškodoval hud potres. Glavna popotresna obnova je potekala v letih od 1513 do 1516, povsem zaključena pa je bila šele leta 1526. Zunanjo linijo gradu so na vseh štirih vogalih utrdili s stolpi.

Leta 1803 je Loški grad prevzela država, leta 1890 pa so lastnice gradu postale uršulinke, ki so grad takoj začele obnavljati. Zadnje dejanje obnove gradu pod okriljem uršulink je bilo končano 1908, ko je bil uršulinski šolski in vzgojni zavod najlepši in najmodernejši v vsej Avstro-Ogrski.

Med prvo svetovno vojno je bila na gradu vojna bolnišnica, po vojni pa so uršulinke nadaljevale svoje vzgojno in šolsko delo vse do leta 1941, ko so Nemci zasedli grad in uršulinke pregnali iz Škofje Loke. Po vojni so bili na gradu zbirni center za vrnjene domobrnce, zapori za nemške vojne ujetnike in kazensko poboljševalni zavod. Leta 1959 je grad prevzela občina in v njem je začel delovati Loški muzej.

SLOVENCİ V ARGENTINI

SAN JUSTO

Slovenski križev pot

Kot vsako leto, se junija meseca tudi v Našem domu spominjamo na naše domobrance, ki so branili slovenski dom pred komunizmom in žrtvovali življenje za naš narod. Vsaka družina ima gotovo kakšnega sorodnika (starega očeta, strica, pradedka), ki se je boril v tistih hudih časih za Slovenijo in bil žrtev povojnih pobojev.

Kdo bi mogel danes toliko prestati? Od kod so dobili moč, da niso obupali in še naprej hodili, čeprav Bogve kje so bili ostali

člani družine in kaj se je z njim dogajalo? Iz globoke vere v Troedinega Boga in iz molitve rožnega venca. Vera jim je pomagala v stiskah in jim hranila dušo. Mater Marija jih je tolažila in bodrila, da bi hodili naprej, a ne pozabili na korenine tam pod Triglavom in na resnico dogodkov, ki vsakokrat močnejše vpijejo izpod zemlje.

Spominska proslava se je vršila v nedeljo, 14. junija. Sanhuški rojaki smo se v stolni cerkvi zbrali pri sveti maši, ki je bila v namenjena pokojnim domobrancev in žrtvam komunistične revolucije. Ta nedelja je bila posvečena sv. Rešnjemu telesu. Med pridigo je pater Alojzij Kukovica poudaril pomembnost evharistije za nas kristjane. Berili sta brala Anica Mehle in Janez Belič, psalm Marta Urbančič Oblak ter pesem slednica Tatjana Modic Kržišnik. Darove sta nesla Stane Mustar in Franc Uštar. Med mašo je pel sanhuški pevski zbor pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar ter povečal svečanost pri sveti daritvi.

V Domu smo se zbrali najprej pred spomenikom Franceta Balantiča, domobranca po katerem nosi ime naš šolski tečaj. Pater Kukovica je zmolil ter postavili smo venec njim v slavo.

Že v dvorani smo pozorno poslušali besede slavnostne govornice Barbare Maček Modic pod naslovom „Spomini“. Prebrala jih je njena hčerka Marjana Modic Cestnik. Življenjska zgodba ni bila lahka. Ostala je pri stari mami; morala je k manifestacijam; ni bila deležna paketov rdečega križa s hrano in potrebščinami, saj je bil oče „ta beli“.

Iz Argentine ji je oče poslal denar. Ko je končno vkrcala, a v novi deželi ni našla ugodnosti. Razočarana je bila. Morala je takoj v službo, težko ji je bilo zaradi jezika. V skupnosti so se mladi takrat spraševali kaj so in kam spadajo. Vključila se je v Dekliško organizacijo, hodila na duhovne vaje, k zboroma, soustanovila je folklorno skupino ... Ustvarila je tudi svojo družino, ki ji je v veselje in ponos.

Napovedovalec Damijan Poglajen nas je povabil k ogledu odrskega prikaza v režiji Blaža Mikliča s pomočjo Tonija Rovana. Na odru je bil uprizorjen gozd z breznom.

V sredini odra je bil križ v znamenju padlim domobrancev. Scensko delo je zasluga Toneta Oblaka, ki nas, z mojstrsko spretnostjo, vizualno vtopi v kraje pobojev.

Po zvočnikih

se je slišalo pričevanje g. Franceta Dejaka, živa priča, ki je ušla iz Kočevskega roga in se rešila smrti. Takrat so sklenili, da tisti, ki bo ostal živ, bo pričal resnico o dogodkih. Kratek govor je prebral prav v tistem kraju, pred padlimi soborci v njih čast in trajen spomin. Lahko smo čutili težo besed, ki so opisale kako se je on rešil, kako ga je mama sprejela in ga tolažila. Med mislimi je dejal: „Bog - narod - domovina. V Boga smo verovali, narod smo ljubili, za domovino smo se borili in umirali.“ (Lepo bi jih bilo še enkrat prisluhniti in se doma pogovoriti ter vključiti družinske izkušnje, da se naša zgodovina ne bi izgubila čez nekaj let.)

Na odru so sledile recitacije raznih avtorjev, ki so se podajale z vmesno priložnostno glasbo, ki je pripomogla k razmišljanju besedila verzov. Ti so bili napisani izpod peres Janeza Kranjca, Petra Berganta, Milana Komarja, Franceta Papeža, Jožeta Cukale, Olge Čekada, Karla Mauserja, Jožefa Lobodowskega, Slavke Stajan in Toneta Rodeta.

Recitali so: Nevenka Belič, Nevenka Godec Zupanc, Janez Krajnik, Barbara Kržišnik, Marko Malovrh, Tatjana Malovrh, Metka Markovič Marinčič, Blaž Miklič, Tatjana Modic Kržišnik, Erik Oblak, Marta Petelin, Angelca Podržaj Miklič, Aleks Puntar, Marko Štrubelj in Martin Uštar. Za zvok in luči je poskrbel Luka Štrubelj s sodelavci.

Poezije so bile zelo lepo izbrane (Ivana Tekavec, Blaž Miklič) po svojem globokem sporočilu. Tempo je pripomogel k razmišljanju hudih dogodkov naših starih staršev, ki so šli branit dom in se niso nikoli več vrnili. ... Kam jim položiti šopek rož, kje postaviti nagrobnik? Kako hudo so trpeli in

še trpijo. Spoštljivo smo stoji zapeli še domobrantsko pesem *Oče, mati*.

Proslava je bila spomin padlim in v opomin zakaj smo tu v Argentini. Ponesimo sporočilo k našim družinam, pogovarjamo se o teh dogodkih, da ne bo samo nekakšna domača naloga, ampak del naše identitete kot izseljenci. Njihova prelita kri je del naših korenin; ne smemo jih pozabiti!

„... Zakaj naprej?
Iz korenin sva ti in jaz
pozvana v smiselno življenje.
Ta izziv, to dediščino
sem z zgaranih rok prejel.
Zato v prihodnost vedro zrem.
In še to vem:
kar ljubim in kar sam častim,
bo tudi sin za svoje vzem.“ (T. Rode)

Marta Petelin

CARAPACHAY

Domobrantska proslava

V nedeljo, 14. junija po maši smo se zbrali člani in prijatelji Doma, da se spominimo naših junakov - domobrancev. Najprej smo slišali pesem „Huda Jama“, Milice Sturm:

O Barbara
zavetnica rudarjev,
s krvjo posvečena!

V noči tišine si zvesto hranila
goro čevljev,
ki jih ne bo nikoli več nihče nosil.

Videla,
kako se od hrepenenja
sušijo trupla.

Slišala
valoviti obup
brez sovraštva.

In se mučila
z enim samim vprašanjem:
zakaj,
zakaj o Bog!

Za tem smo si ogledali dokumentarni film (posnetki, ki so nastali so strašni), ki kaže prvo izkopavanje v Barbarinem rovu

v Hudi Jami pri Laškem, ter tiskovno konferenco ki so jo imeli Pavel Jamnik, vodja kriminalistične akcije Sprava; dr. Jože Balažič, z Inštituta za sodno medicino pri ljubljanski Medicinski fakulteti, zgodovinar; dr. Mitja Ferenc, ki na terenu že leta sondira in označuje lokacije povojnih pobojev; dr. Jože Dežman, predsednik vladne komisije za prikrita grobišča in direktor Muzeja novejšje zgodovine; Mehmedalija Aliž, iz Rudnika Trbovlje - Hrastnik, ki je z veliko zavzetostjo vodil zahtevno akcijo v Hudi jami; ter Marko Štrovs, iz službe za vojna grobišča pri ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve v Sloveniji.

„Slovenska balada“, pesem Franca Donka je sledila filmu, v kateri se avtor sprašuje kaj se godi Sloveniji in zakaj je na njeni zemlji toliko krvi. Za konec smo vsi skupaj zmolili za večni mir in pokoj naših domobrancev ter zapeli pesem „Moja domovina“.

Proslava je bila kratka a ganljiva saj človek nehoti pomisliti na tiste ljudi, ki so nam vsem tako blizu, na „slovenski cvet“, ki tiči v brezni in jarkih in išče miru ter čaka na spravo. A jo bomo kdaj resnično dosegli?

Marjana Pirc

Iz življenja Zveze slovenskih mater in žena

V četrtek, 7. maja smo se zbrale na izrednem srečanju, da se ne prekinejo načrti za letošnje leto.

Lepo je videti zasedeno omizje žena in mater z dobrovoljnimi razpoloženjem - elanom, z eno besedo, katero večkrat zasledimo po slovenskih križankah, ki naj bi ponazorila vidno voljo do dela.

Živahno so sodelovale vse, marsikaj predlagale za prihodnje mesece. Gospa predsednica Pavlina Dobovšek daje in usmerja predloge s preudarkom, premišljeno z ozirom na čas, potrebe in zahteve. Jasen pravilnik je še upoštevan in

vir gibalne sile.

Za drugi del srečanja je naš asistent dr. Jure Rode pripravil za uvodni nagovor le nekaj misli o pokojnem škofu dr. Gregoriju Rožmanu ob 50. obletnici njegove smrti, na pravkar razveljavljeni krivični obsodbi iz leta 1946 v njegovi odsotnosti, a blizu vseh, saj je molil za svoje sovražnike in blagoslavljal vsak večer vse „tam“ in tukaj po svetu. Letošnje leto se bomo vsak mesec spominjali s kratko mislijo nanj do novembra, ki bo posvečen našemu nekrvavemu mučencu škofu dr. Gregoriju Rožmanu.

G. asistent je poskrbel tudi fotokopijo govora iz leta 1952, ko je obiskal Argentino, da jo ohranimo v našem družinskem arhivu.

Veliko duhovne hrane dobimo na vsakem sestanku Zveze, se obogatimo mi-mogrede z vsestranskimi važnimi podatki, ki so pomembni, da se ohranijo po domovih in družinah v zadovoljstvo nas samih. Argentinski pregovor pravi: „El saber no ocupa lugar“. Hvaležni vsem za posredovanja - g. dr. J. Rodetu še posebej za vso pripravljenost.

ZSMŽ

Majski šopek

Letošnji maj je že za nami. Radi bi kar se da mehanično - samovoljno obrnili list za naslednji mesec, a se pretekli dogodki pred mnogimi leti kar sami zavrtijo kot filmski trak ... Spomini oživijo v vseh barvah: begunska pot, vrnitev slovenske vojske - domobrancev, ki so nas starejše zaznamovali za vedno.

Našo slavljenko go. Mirjam Peršuh Rant, danes že v visokih letih, pa že od 27. maja 1942 teži hud življenjski udarec: tragična smrt njenega očeta Iva Peršuha. Vpliven katoliški mož je vodil mladino, na katero so računali tudi v OF. Njegovo odklonilno stališče je bilo usodno. Organizirali so atentat v dopoldanskih delavnih urah v Vzajemni zavarovalnici in sprožili nanj več smrtnih streliv. 14 letna hčerka Mirjam je umirajočega še videla v bolnici. Slišala pa nikdar več. Naenkrat je odrasla in postala edina opora strašno prizadeti mami in bratcu. Polna tri leta je bila steber osiromašene družine. Ona je tudi zvedela pri sostanovalki Ž., živeči sedaj v Angliji, o nevarnosti tiste dni maja 1945. leta. Vzeli so najnujnejše za nekaj dni v upanju na vrnitev v pomirjeno Ljubljano ... Pred vhodom v Ljubeljski tunel je onemogla mama obsedela brez moči, a posebna božja roka je vidno prisotna kadar je

stiska najhujša. (O tem smo prepričani vsi, ki smo šli skozi nepozabni tunel.) Brez posebnih nezdod so prišli na varno, tako smo takrat mislili ...

Danes gospa Mirjam živi v Castelarju blizu Pristave v takozvani „Ljubljani“, kjer je več slovenskih družin. Pred nekaj meseci je slavila med svojimi lep življenjski jubilej! Ne mara javnosti; morda bo celo zamerila to skromno objavo, vendar bo, upamo, razumela, da nismo mogle obiti ta praznik spričo njene aktivnosti v skupnosti, ki jo je skupaj s pokojnim soprogom Pavletom Rantom pomagala graditi. Bog jima je dal tri sinove: Tomita, Danita in Gabita. Za literarnim darom ji je gotovo ravno ta družinski krog pomagal oblikovati uvodne članke v „Božje stezice“ gotovo 20 let. „Bisere“ je imenoval le te pokojni ljubljanski nadškof A. Šuštar.

V naši Zvezi slovenskih mater in žena pa je tudi okoli deset let prevzela in vzorno opravljala tajniško mesto, da omenim le dve dejavnosti; jih je še veliko več.

Dovolite še nekaj besed, kar po domače: draga Mirjam, Bog te živi še veliko let v zdravju in zadovoljstvu! Bog lonaj za vse, ti že veš!

Pa brez zamere.

ZSMŽ

18. rojstni dan naše države

Praznik slovenske državnosti v Slovenski hiši

Slovenska skupnost v Argentini se gotovo globoko zaveda pomena narodnih simbolov in obletnic. Še pred osamosvojitvijo Slovenije smo imeli „svoj“ narodni praznik, ki je bil 29. oktober, do tedaj gotovo najvišji izraz narodne volje po samobitnosti. Tradicija se ni opustila, temveč je, po zgodovinskem letu 1991, prešla na praznovanje dneva slovenske državnosti.

Leto za letom se torej rojaki v Argentini ponovno spominjamo dneva, ko smo Slovenci, eden najmanjših med narodi sveta, končno dosegli svojo lastno državo. Tisočletni sen je postal resničnost. Letos poteka že osemnajst let od tistih zgodovinskih dogodkov, ko je 25. junija prva slovenska demokratična vlada razglasila neodvisno državo Slovenijo.

ZAHVALNA MAŠA IN POKLON

Zato smo se v soboto 20. junija zbrali v Slovenski hiši predstavniki domov in organizacij, člani naših ustanov in delavnih skupin, pa tudi rojaki na sploh, da proslavimo dan našega narodnega ponosa. Osrednjo svečanost je kot vsako leto pripravilo naše krovno društvo Zedinjena Slovenija.

Ob 7. uri zvečer je v cerkvi Marije Pomagaj bila zahvalna sveta maša. Daroval jo je delegat slovenskih dušnih pastirjev

mojstrsko delo umetnika Toneta Oblaka, saj je bil Naš dom San Justo letos zadolžen za kulturni del proslave.

Narodni zanos so povzdignile slovenske barve, ki so kot mogočen slap padale iz višine in nosile grb države Slovenije.

Večer je začel napovedovalec Tone Mizerit, ki je uvedel spored z nagovorom: „Nocoj proslavljamo osemnajsto obletnico razglasitve neodvisne države Republike Slovenije. Veseli smo, ponosni. Slovenija se je v kratki dobi 18 let uveljavila kot enakopravna država, vodilna Evropi, saj je lani predsedovala Evropski Uniji, upoštevana in spoštovana v svetu. Ne dvomimo, da bomo tudi v prihodnje bili deležni božjega blagoslova in polnega uspeha za doseg ciljev, ki smo si jih in si jih še bomo kot narod zastavili.“

Zatem so dijaki srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka prinesli slovensko, argentinsko in evropsko zastavo in vsa dvorana, kjer so se zbrali številni gostje, je zapela obe državni himni.

POZDRAVI IN SLAVNOSTNI GOVOR

Po napovedi program večera je najprej pozdravila predsednica Zedinjene Slovenije, gospa Alenka Jenko Godec s sledečimi besedami:

„Domovinska ljubezen Slovencev je stvar čisto brez primere in podobe; ne da se nikakor opisati, ob nji neha moja in vsaka umetnost.“

Tako je zapel pesnik Tone Kuntner ob deseti obletnici slovenske samostojnosti in državnosti.

V teh dneh poteka osemnajst let, odkar so v navdušenju zadržela srca vseh Slovencev od Šentilja do Trsta, od Triglava do Gorjancev, pa tudi srca Slovencev raztresenih po vseh kontinentih sveta. Veseli smo bili, da je Slovenija postala samostojna država; kot rane na lastnem telesu smo občutili napad jugoslovanske armade na Slovenijo. Umirili smo se, ko je zadnji tuji vojak zapustil našo zemljo.

V teh osemnajstih letih se je veliko spremenilo. Slovenijo so polagoma priznale države vsega sveta. Postala je članica Evropske zveze in ji tudi predsedovala. Slovenski jezik je enakopraven jeziku Evrope.

In med nami? Nekateri mlajše družine in posamezniki so se vrnili na zemljo očetov, v obljubljeni deželo. Mi smo ostali tukaj in od daleč ljubimo Slovenijo. Vsako leto se zbiramo, da slavimo praznik državnosti in obnavljamo zavezo zvestobe domovini srca. Še so strune naše duše uglašene na melodijo slovenskega jezika, še vedno z navdušenjem pojemo slovensko državno himno in dvigamo slovensko zastavo.

Ob prazniku državnosti, ob tvojem rojstnem dnevu: pozdravljena Slovenija, pozdravljena iz slovenskega srca!“

Nato je pozdravila veleposlanika Republike Slovenije v Argentini, profesor Avguštin Vivoda in gospo, vse predsednike in odbornike naših slovenskih krajevnih domov, kulturnih, gospodarskih, političnih, mladinskih in dobroteljskih ustanov, družbenih občil, ter zlasti požrtvovalne učiteljice, učitelje in profesorje družine slovenskih

šol v Argentini, ter vse ostale goste. Zahvalila se je sodelujočim in gostom želela prijeten večer.

Za tem je rojake pozdravil veleposlanik Republike Slovenije v Argentini, prof. Avguštin Vivod. Poudarjal je važnost lastne države, uspehe Slovenije in želel naši mladi državi

in slovenskemu narodu vse najboljše.

Sledil je slavnostni govor. Letos je svoje misli gostom sporočila dr. Katica Cukjati. Besedilo objavljamo na uvodnem mestu.

KULTURNI ODMOR

Zatem je napovedovalec naznanil kulturni del prireditve. „Slovenci smo vesel narod. Radi pojemo in tudi plešemo. V kulturnem odmoru nas bodo razveselili

zbor Zveze slovenskih mater in žena San Justo, ki ga vodi Anica Mehle; ter Folklorna skupina Mladika - vodi Mirjam Mehle Javoršek, sodelujeta pa Berni Juhant in Lučka Groznik. Najprej nam bo zbor zapel 'Škrjanček', nato bo Mladika zaplesala 'Razkrižje'; zbor nam bo podaril še pesmi 'Predica' in 'Prav lepo je res na deželi' in zaključili kulturni del folklor z Rezijanskim plesom. Prisluhni mo, pogledajmo in uživajmo.“

In res smo uživali! Blago so donele pesmi sanjuških mater in žena. Mladi fantje in dekleta pa so doživeto in pristrčno zaplesali ob narodnih melodijah. Kako prijetno je pri srcu, ko vidimo, da odrasčajoča mladina tako navdušeno goji slovenska narodna izročila. Saj je to že tretji rod, ki sprejema izročila dedov in očetov in jih posreduje tako vneto.

Ni treba še posebej poudariti, da so pevke in pesalci želi navdušeno priznanje gostov, ki je trajalo še potem, ko so že zapustili oder.

PRIZNANJE ZASLUŽNIM ROJAKOM

Sledila je podelitev priznanj društva Zedinjena Slovenija, za leto 2009. Ta priznanja vsako leto nameni naše osrednje društvo, v soglasju z Medorganizacijskim svetom, ki povezuje vse krajevne domove ter druge organizacije in ustanove, tistim, ki so posebej zaslužni za gradnjo, obstoj in napredek naše skupnosti. Priznanje sta nagrajencem izročili predsednica Alenka Jenko Godec in podpredsednik Lic. Franci Markež. Prejeli pa so jih g. France Bidovec, g. Blaž Miklič in prof. Neda Vesel Dolenc. Vsi so prejeli tudi navdušeno ploskanje navzočih. Utemeljite pa so sledeče:

France Bidovec.

„Po rodu izhaja iz župnije Predosle pri Kranju, torej je rojak pok. msgr. Antona Oreharja. Gotovo je tudi zato od samega začetka naše skupnosti tesno sodeloval z njim, predvsem v projektu osrednje Slovenske hiše v Buenos Airesu. Pri njej je delal več kot petdeset let. Ostal pa je vedno tih, skoraj neviden sodelavec. Od ustanovitve je član upravnega odbora. Dolga leta je Hiši tedensko daroval en delovni dan, saj je vsak petek, tako rekoč od zore do mraka, delal v vzdrževanju in popravilih, kot mizar, električar, ključavničar in kar je bilo treba, le za božji lon. Zadnja leta je opravljal tudi posel cerkvnika pri naši cerkvi Marije Pomagaj. Stalno je sodeloval pri organiza-

ciji romanj v Lujan, Lourdes ter pri slovenski procesiji Sv. Rešnjega Telesa. Bil je član Vincencijeve Konference. Skupaj s sestro Maro nad 40 let skrbi za razpečevanje našega časopisa na področju San Justa, kot raznašalec in predvsem kot pobudnik.“ Na žalost je nagrajenca težka bolezen privezala na dom. V njegovem imenu je odličje sprejel dr. Jure Rode.

Blaž Miklič. „Že v otroških letih je

Sanjuški ženski zbor lepo poje

izstopal na odru Balantičeve šole v številnih igrh. Gledališki svet mu je kmalu postal zelo domače okolje, najprej kot igralcu, kasneje kot režiserju. Obiskal je gledališki tečaj, ki ga je vodil Nikolaj Jeločnik; kasneje tečaj Toneta Kuntnerja. Šolal se je v priznani Escuela de Teatro de Alejandra Boero. Kot član Slovenskega gledališča Buenos Aires je prevzel glavne vloge nešteto iger. V Slovenijo je ponesel Čehovo Striček Vanja, kakor tudi proslavo 60. obletnice eksodusa, ki jo je z gledališko skupino predvajal v Cankarjevem domu v Ljubljani. Sodeloval je še sicer pri številnih igrh v skupnosti

V Našem domu San Justo letos praznuje 35 let delovanja na gledališkem področju, od leta 1974, ko je Frido Beznik prvič prevzel režijsko delo v Domu. Kot igralca ga zasledimo v igrh kot Henrik gobavi vitez, Veronika Deseniška, Cvetje v jeseni in drugih. Od leta 1997 je prevzel še režijsko delo v Domu. Na oder je med drugim postavil igre kot Ljubezen za bolezen, Veliki oder sveta, Voda, Slehernik, Pri belem konjičku ter množično igro ob 50. obletnici Doma, slavnostni Martin Fierro. V Domu še vedno sodeluje kot igralec in kot režiser na vsakoletnih domobranskih proslavah, velikonočnih ter božičnih akademijah, Balantičevih večer-

Pozdrav folklorne skupina Mladika

rih, obletnicah, slovenskih dnevih in je vedno v pomoč tudi v režiji šolskih iger Balantičeve šole.“

Prof. Neda Vesel Dolenc. „Že v otroštvu se je začela udeleževati v skupnosti, v nastopih Slomškove šole. Aktivno je sodelovala v skupini mesečnika Mladinska vez. Komaj je zaključila Srednješolski tečaj je nastopila kot ožja sodelavka pokojnega g. Miloša Stareta. Ob njem je

Sveta maša v cerkvi Marije Pomagaj

msgr. dr. Jure Rode. Mašna berila so brali predsednica ZS Alenka Jenko Godec, ter podpredsednika prof. Neda Vesel Dolenc in Lic. Franci Markež, vodstvo pa je imel na skrbi Jože Martin Rožanec. Mašnik je v nagovoru tudi spomnil na to praznovanje. Povezal je svetopisemska berila na slavo in na naše življenje in zadržanje. Pozival je tudi, naj naše delo usmerjamo po svetlem vzoru Matere božje. Globoko doživetje obreda je le še povzdignil ženski pevski zbor iz San Justa pod vodstvom Anice

Slovenski šopek v spomin junakom

Mehle. Blago so odmevali glasovi pevcev ob posameznih mašnih delih in božali verne duše rojako v. Spremljala je na

grglah vedno prisotna in požrtvovalna Anka Savelli Gaser.

Po končani maši so veleposlanik Republike Slovenije prof. Avguštin Vivod, predsednica ZS Alenka Jenko Godec in podpredsednika Neda Vesel Dolenc in Lic. Franci Markež, položili lep slovenski šopek pred spomenik našim padlim, na dvorišču Slovenske hiše.

PRIREDITEV V DVORANI

Praznovanje se je nadaljevalo v dvorani škofa Rožmana, ki je bila za to priložnost posebej pripravljena. Bujno zelenje in barvito jesensko cvetje je prijazno pozdravljalo goste. V ozadju odprtega odra pa je velika slika blejskega jezera, s slovenskim parom narodnih noš ob strani, približevala prisotnim čustvo daljne domovine;

Veleposlanik pozdravlja

Vivod. Poudarjal je važnost lastne države, uspehe Slovenije in želel naši mladi državi

prevzela tudi upravo Svobodne Slovenije in jo vodila še po njegovi smrti, v najtežjih časih našega tednika. V okviru slovenskih

Dr. Jure Rode prejema odličje odsotnega Franceta Bidovca

organizacij je začela delovati kot odbornica Slomškovega doma, najprej kot tajnica, sedaj pa že dolga leta kot podpredsednica. Prav tako je zavzemala tajniško mesto pri osrednjem društvu Zedinjena Slovenija, kjer je sedaj že v četrtem obdobju podpredsednica. Nepogrešljiv pa je njen prispevek zlasti v našem šolskem sistemu, kjer je že od leta 1976, torej polnih 33 let, profesorica na Srednješolskem tečaju ravnatelja Marka Bajuka v Buenos Airesu, od leta 1996 pa do danes pa tudi njegova

Blaž Miklič z ženo je vesel priznanja

ravnateljica." Prof. Neda Vesel Dolenc je tudi izrekla zahvalne besede.

Navdušeno priznanje, ki so ga vsi prejeli s strani občinstva priča, da smo hvaležni njim in vsem tistim, ki se iz golega idealizma in ljubezni do slovenstva zrtvujejo v delu za skupnost.

S tem je bil zaključen uradni del proslave. Sledila je prijateljska večerja, ki je bila letos v skrbi Našega doma iz San

Prof. Neda Vesel Dolenc med podpredsednikom Francijem Markežem in predsednico Alenko Jenko Godec

Justa. Zelo so se postavili sanjuščani in se izkazali z navdušenjem, požrtvovalnostjo in skupnim sodelovanjem vseh, ter s številno prisotnostjo mladine, ki je delala pri pripravi in postrežbi. Povejmo še, da je bila pristno domača večerja izredno okusna. Hvala vsem!

Kot običajno, so bila ob straneh dvorane, v obliki umetniške galerije, razstavljena dela naših umetnikov. Letos so sodelovali Bukovec Ivan, Dolinar Andrejka, Grbec Cecilija, Klemenc Helena, Leber Daniel, Makek Andrej, Omahna Adriana, Quadri Brula Andrea, Drobnič Rebozov Ljudmila, Savnik Truden Delia, Voršič Bidone Lučka, Voršič Vladimir, Zavrtanik Branko in Žužek Irena. Različnost stilov in barvitosti je zadala razstavi poseben pečat.

Pred večerjo je dr. Jure Rode blagoslovil jedi. Med njo in po njej so si gostje ogledali razstavljena dela naših umetnikov. Večer se je nadaljeval v prijateljskem razgovoru, saj je slovenska duša tako odprta za prijateljstvo in srečanje z rojakom.

VLOŽIMO VSE NAPORE

(nad. s 1. strani)

no stvarnost iz posebnega širšega zornega kota. Ob tej analizi pa smo lahko bolj osveščeni, katere dolžnosti imamo kot državljani in kot osebe. Nehote mi pride na misel izjava argentinskega pisatelja Jorgeja L. Borgesa, ki je izrazil, da ne prebira časopisov, ker s tem branjem ne bi imel nobenega resnega vpogleda v izstopajoče probleme družbe. Ni potrebno, da zaidemo v to skrajnost, vendar smo si na jasnem, da nimamo konkretne zadolženosti za vsakdanje teme, ki jih morajo reševati v Republiki Sloveniji: graditev cest, cena plina, kmečke subvencije, organizacijo nove poklicne kariere na fakulteti, davek na knjige itd. itd. Vemo, da pa so te pereče teme zelo pomembne za državljana Republike Slovenije danes in tukaj (mislim v Sloveniji). Prav tako kot nas zanima politika, ki jo ima matična Slovenija do izseljencev na vseh področjih, ki pa se ne omejuje le na denarno pomoč.

Republika Slovenije ni izoliran otok. Ima stvarnosti, ki so njej lastne, in druge, v katere je vključena kot članica Evropske unije in političnega ustroja celega sveta.

Če pogledamo z oddaljenosti, da nam drevo ne zakrije gozda, bi nakazala le nekaj točk, ki nekatere v krajšem času, druge s pogledom na bodoče rodove, se mi zdijo pomembni premisleka, ko nam je pri srcu sedanjost in bodočnost Republike Slovenije.

Prva točka, ki je vredna nocojšnjega razmišljanja, je sledeča: v Argentini smo vedno opozarjali na razliko med narodom in državo, da je med njima velika pojmovna razdalja, ki jo latinski svet v Južni Ameriki, ne pozna. Sedaj se pa moramo posodobiti in prilagoditi dejstvu, da se je spremenilo pojmovanje Republike Slovenije, ki smo jo istovetili s slovenskim državnim okvirom s Slovenci po narodu. Vzemimo v roke slovensko knjigo in pogledimo ime avtorja ali pa si oglejmo podatke o priimkih ob zaključku slovenskega filma; pogledjmo za seznam pisateljev, umetnikov ali znanstvenikov v Republiki Sloveniji in bomo ugotovili, koliko je priimkov, katerih pred drugo svetovno vojno na slovenskem ozemlju ni bilo, njihove oznake so jugoslovanske in še marsikaj. Na ljubljanskem trgu vam v Sloveniji rojen Kitajec prodaja v lepi slovenščini folklorne spominčke, prav tako kot vam Bolivijka razlaga na Tromostovju, kdaj in kako se je naselila v Slovenijo. Na slovenskih univerzah študira mladina, ki je prišla iz afriških, latinskih in vzhodnih slovanskih držav in ki kasneje ostane v precejšnjem številu v Sloveniji za stalno. Potomci omenjenih ljudi so državljani Republike Slovenije. Zaradi nizkega in zaskrbljujočega padanja narodne rodnosti, se sestava bivalstva v Republiki Sloveniji spreminja.

Ob tem moramo resno pomisliti, da tukaj ne pride v poštev politika do drugorodnih manjšin, ker so ti ljudje dejansko naši državljani. Seveda pa nastane pred nami zaskrbljujoče vprašanje slovenske identitete, slovenskega duha, slovenskega bistva, ki pa v trenutni uradni politični drži ne kaže nič obetajočih rešitev. Začasna prevlada levičarskih smeri, ki načelno podpirajo raznarodovanje in internacionalistične tokove, situacijo slovenske identitete samo negativno zaostre. Slovenci bi se morali zgroziti nad dejstvom, da sovražnike osamosvojitve slovenske države slovenska vlada nagraduje s plačevanjem odškodnin. Vzrok je jasen. Zagotavlja levičarski oligarhiji toliko in toliko procentov volilnih glasov, da ohranijo svoje zgolj gospodarske privilegije.

Ko je pred časom predaval med nami lazarist dr. Robert Petkovšek na temo: Kateri je zgodovinski duh Evrope, je omenil kot glavno značilnost podedovanje še iz časov rimskega imperija prevladovanje rimske že pokristjanjene identitete nad drugi-

mi kulturami; Latinci so prevzeli ob tem tudi pozitivne lastnosti novih kultur. Slovenci moramo z upravičenim ponosom gojiti nam lastne zgodovinsko-kulturne vrednote, da prekasimo sodobno pluralistično slovensko družbo.

Poglejmo na drugo dejstvo sedanjega slovenskega političnega položaja. Slovenska država je del Evrope, je suverena, je demokratična, je republika. Ni edina država na svetu, v kateri pa se stavi vprašanje: Vse te omenjene lastnosti, do katere mere, se udeležajo za skupni blagor in niso le zgolj deklarativnega značaja?

Slovenci se še vedno bojijo svobodno spregovoriti, pisati, aktivno politično delovati ... za vsak slučaj ... Po tolikih letih nasilja, zapostavljanja ni čudno, da se nekateri verniki, vključujoč duhovnike, obnašajo kot da imajo zgrešen občutek krivde o sodelovanju z domobranci, klerikalizmu, neprimernim posegom v javno življenje, indoktrinacijo proti državi in podobno. Če prebiramo npr. tednik Družina, smo presenečeni, koliko je verskih srečanj, predvsem za mlajše. Po pripovedovanju tistih, ki so zadolženi za skupno blaginjo, za politično delovanje pa slišimo komentarje, da ko se pa to mladino povabi na sodelovanje za izoblikovanje javnega prostora, pa je odziv negativen. To pa ne, politike pa ne!

Sedanji politični krogi nadaljujejo s politično linijo, ki bi morala biti že preživeta. Po teh smernicah morejo biti akterji samo levičarji, oni izoblikujejo s svojim pečatom javni prostor, verniki pa naj medtem ponižno molijo šmarnice.

Kakšno je trenutno stanje demokracije v Republiki Sloveniji, nam lahko razodene že samo en primer, ki je kaplja v morju javnega delovanja. Veliko je bilo zadnje tedne govora ob snemanju filma o komunistki učiteljici Angeli Vode, ki je bila leta 1947 po Nagodetovem procesu obsojena na 20 let zapora, potem pa pomiloščena na šest. Dodala bi še to, da je ob koncu življenja zaprosila za cerkven pogreb. Film je bil sneman na podlagi avtobiografije „Skriti spomini“. V knjigi so jasno omenjena imena komunističnih agentov, majorjev, zasliševalcev, predstavnikov režima z imenom in priimkom. Na vprašanje, stavljeneno scenaristki Alenki Puhar: Zakaj v filmu ni imena zasliševalcev? Je ta odgovorila: „Nisem se bala očitkov, jaz ne, nekateri ljudje iz televizijske hiše pa zelo. Trdili so, da je knjiga eno, da je učinek televizijskega filma bistveno močnejši in bo zato pustil drugačne posledice kot besede na papirju, zato ni imen“ ... „Film je bil na televiziji prvič prikazan ravno v času odkritja pobjev v Hudi Jami, zato prizor, v katerem Angela Vode zelo jasno govori o pobjah, še posebno zleze v spomin. Angelo Vode je zanimalo, kaj se je zgodilo z ljudmi, ki jih je pogoltnila noč“.

Ob teh in podobnih dogodkih, ki niso izjema, kljub temu da smo v Evropski uniji, se zavedamo pomena naše emigracije pri sooblikovanju slovenskega prostora v tem zgodovinskem času, zavedati se moramo važnosti osveščanja, opogumljanja naših sorjakov.

Izvrševanje tega poslanstva pa naj bo korajžno, odločno, odkritosrčno in dobrohotno, nikakor pa z neke vzvišene drže ali zaznavno pedagoško, pokroviteljsko ali kaj podobnega. Ko se zgražamo nad Slovenci na matičnem ozemlju, kako je možno, da po tolikih letih samostojne države še niso spregledali in niso bolj odločni, se moramo zavedati, da smo mi živeli v svobodi in zato nimamo pojma, kaj so leta in leta zapostavljanja, preziranja, posmehovanja, strahovanja in etiketiranja z oznako drugorazrednih državljanov.

Včasih slišimo, da našega poslanstva, mislim na zdmsko emigracijo, še ni konec. Našega poslanstva kot katoličani in kot Slovenci nikoli ne bo konec. Ko so nekega disidenta vprašali, če sam sebe ocenjuje kot idealista, in kaj za njega ta beseda pomeni, je odgovoril: „Da, sem idealist, vsak človek bi moral biti idealist.

To pa pomeni dosmrtno borbo, ki se prenaša iz roda v rod, stalno žrtvovanje in izgorevanje za človeške ideale, katerim se približujemo, a vemo, da jih nikdar ne bomo dosegli, ker nismo po naravi Bog.“ Popolne države ni, ker ljudje nismo popolni. Če pogledamo v zgodovino Evrope, bomo ugotovili, da se je moral pristen kristjan vedno boriti za svoje ideje: proti izkoriščanju mogočnih, nevarnosti islama, skrajnosti liberalizma, pozitivizma, komunizma itd.

Tretja stvarnost o kateri naj bi premislili ta večer, pa je izziv, ki ga predstavlja za sodobnega državljana vsesplošno utrjena miselnost relativizma, uspešnosti na gospodarskem področju, malikovanje tega, kar imamo, namesto vrednotenja tega, kar smo; zasmehovanje vrlin in kreposti, oboževanje znanstvenega napredka brez etike in za vsako ceno; pohlep po trenutnem uživanju namesto dolgoročnih projektov; pragmatični uspeh, namesto vztrajne načelnosti na vseh področjih privatnega in javnega življenja. Mehiški pregovor pravi: „Plemenit človek je zvest samo eni veri, eni politični stranki in eni ženski.“

Dokler se ne bosta zavedala državljani sodobne družbe in svet, da se pri volitvah odločajo načela, ki naj bi prepletala in presnavljala državo, da cilji ne opravičujejo sredstev; da je treba kratkoročno politično demagogijo nadomestiti s potrpežljivim, vztrajnim in globokim delovanjem, ki ima korenine v presežnosti človeka, do takrat ne bo bistvenih ne usodnih sprememb v človeški družbi, v državah, na svetu.

Nehote mi pridejo na misel besede primorskega politika dr. Janeza Kralja, ki je ob važnem krivičnem dogodku doživel razsodbo, ki je podprla stališče politične osebe, ki mu je bila pri uporabi metod nasprotna, z mirno vestjo, da je pravilno ravnal, je samo rekel: „Naše kraljestvo in od tega sveta“. Čez leta, šele po smrti, mu je potek dogodkov dal prav.

Fedor Dostojevski je svoj čas ob spremembah na evropski družbeni šahovnici zapisal: „Ni lahko biti svoboden, lahko je biti suženj“. Sodobni človek je svoboden, še več izkorišča to svobodo v lastno škodo. V papeški okrožnici Razvoj narodov, je Pavel VI. zapisal: „Človek vsekakor lahko ureja svet brez Boga, toda brez Boga ga končno lahko ureja le proti samemu sebi ...“

Pred javnim vplivom smo v tem modernem svetu zelo krhki, ranljivi in izpostavljeni. Če želimo biti sol zemlje, moramo same sebe pogledati v zrcalo in izoblikovati iz nas osebnost, ki bi lahko bila zgled državljana.

Hvala Bogu, našim prednikom in naši zvestobi smo doživeli samostojno državo Slovenijo, ki ima senčne in sončne strani. To državo spoštujemo, cenimo in jo ljubimo!

Na zadnje bi omenila kot zaključek odlomek iz knjige dr. Kajetana Gantarja *Utrinki ugaslih sanj*: „Ugasnile so otroške sanje o tem, kako nam bo zmagovita vojaška kraljevina Jugoslavije nekoč izbojevala Trst in Gorico, Gospo Sveto in Celovec. Ugasnile so sanje o tem, kako si bodo ob koncu vojne pri nas sovražne sile v znamenje sprave segle v roko in se pobotale. Ugasnile so sanje o tem, kako se bomo begunci s Koroškega čez štirinajst dni v spremstvu angleških divizij zmagoslavno vrnili v Ljubljano. Toda namesto ugaslih sanj se je uresničilo marsikaj, česar niti v najlepših sanjah nisem pričakoval. Namesto majhnega „slovenskega Piemonta“, o katerem smo sanjari v mladih letih, smo dokončali samostojno slovensko državo, ki res da ni popolna in idealna, je pa veliko lepša kot kraljevina Jugoslavija in nekaj neskončno lepšega kot avnojska Socialistična federativna republika Jugoslavija.“

Za to, da se bo stvarnost čimbolj približala sanjam demokratične, pravične, radodarne Slovenije, vložimo vse napore vsak po svoji moči na tem otoku Slovenije v Argentini, katerega mavrica po osvetlila tudi zemljo pod Triglavom.

Bog živi Slovenijo, Bog živi nas vse!

Priznanje mučeništva

Kongres teologov je v okviru kongregacije za zadeve svetnikov v Vatikanu priznal mučeništvo Lojzeta Grozdeteta. Ugotovitev mučeništva bo zdaj predana v obravnavo rednemu kongresu kardinalov in škofov Kongregacije za zadeve svetnikov. Njihovo mnenje pa bo nato v dokončno odločitev izročeno v presojo papežu, so sporočili s SŠK.

Postopek za priznanje Grozdetovega mučeništva ter njegovo beatifikacijo in kanonizacijo se je začel leta 1992. Leta 1999 se je uspešno zaključil proces na nadškofijski ravni, leta 2003 pa je bila zadeva izročena Kongregaciji za zadeve svetnikov, v sporočilu za javnost navaja tiskovni urad Slovenske škofovske konference (SŠK).

Kot je zapisano na spletni strani dekanije Trebnje, je bilo Grozdetovo truplo najdeno ob križu ob Vejaršici pri Mirni, in sicer potem, „ko so ga zasliševali in po grozovitem mučenju 1. januarja 1943 umorili pripadniki partizanske Tomšičeve brigade“.

V Šentvidu je pelo več tisoč pevcev

V Šentvidu pri Stični je potekal 40. tabor slovenskih pevskih zborov, ki se ga je udeležilo približno 150 pevskih zborov. Na prireditvi, ki se je potekala v nedeljo 21. junija in se je začela ob 9. uri z generalno vajo, je nastopilo 74 mešanih, 37 ženskih in 34 moških zborov; skupaj je pelo najmanj 3200 pevcev.

V približno poldrugi uri sporeda tabora, ki so ga prireditelji naslovili po znani slovenski pesmi Kol'kor kapljic, tol'ko let, so pod vodstvom Igorja Švare skupaj izmenoma zapeli ženski, moški in mešani pevski zbori, enkrat a cappella in drugič ob spremljavi pihalnih godb.

Letošnji tabor so posvetili zborovskim skladateljem, ki imajo v končnici rojstnega datuma številko devet, ter vsem že pokojnim sodelavcem tabora. Med skladatelji pa so z izvedbo njegovih del posebno pozornost namenili Radovanu Gobcu.

Tradicionalno srečanje ljubiteljskih pevcev je v soboto, 20. junija uvedel koncert zamejskih pevskih zborov in slovenskih pevskih zborov iz drugih držav - s Hrvaške, z Madžarske, iz Bosne in Hercegovine, Srbije, Avstrije in Italije. Omenimo mimogrede, da se je lani tega srečanje udeležil tudi pevski zbor iz Mendoze.

DRUŽINA IN DRUŽBA

Hrčica, ki polepša življenje

Že pred leti sem srečala starejšo gospo, ki mi je pripovedovala, kako ji je nekdo podaril hrčico in ta ji je zelo polepšala življenje. Danes je prišla na obisk znanka, ob kateri sem se spomnila te stare zgodbe. Tudi ona je od vnuka pred kratkim dobila hrčico (po špansko hamster, op. ur.), Frlico, zaradi katere so njeni dnevi lepši. Živi sama in včasih se ji je zdelo, da bo skoraj pozabila govoriti. Zdaj pa govori s Frlico. Ta ji sicer ne odgovarja z besedami, govori pa na svoj način z nebesedno govorico. Očitno sta obe veseli, znanka in Frlica tudi.

Zanimivo, kako lahko takšna drobna živalca človeku naredi življenje veliko lepše. Tega se zavedajo tudi na otroški kliniki, pa v mnogih domovih za stare in še marsikje. Vedno bolj. Zato tudi ni čudno, da so letos dobile nagrado Naše žene „Tačke pomagačke“.

Vsak človek mora zase najti tisto, kar mu pomaga, da živi zadovoljen. Ta znanka je našla Frlico, pa verjetno še marsikaj drugega v tej smeri. Vedno, ko jo srečam, sem je vesela in pogovarjava se lahko o marsičem. Lahko bi rekla, da je to pravi pogovor, ki človeka bogati. Zanimivo je tudi, da te znanke nikoli ne slišim, da bi tožila, da ima premalo denarja, da bi šla kam na dopust. Danes sem jo o tem malo povprašala, pa je preprosto rekla: „Ne, res ne hodim na dopust, saj mi finance tega ne dopuščajo. Hodim pa veliko tu naokrog in si poskušam polepšati dneve z marsičem. Tudi s hrčico.“

Lepo je, če si vsak zna poiskati svojo hrčico.

Metka Klevišar

BREZJE

41. srečanje bolnikov, invalidov in ostarelih

V soboto, 20. junija 2009, je bilo na Brezjah že tradicionalno slovensko romanje bolnikov, invalidov in ostarelih. Letošnje 41. romanje je vodil mariborski nadškof in metropolit dr. Franc Kramberger.

V močnem deževju je slovesnost, ki je sicer 40 krat bila pred baziliko, tokrat bila v cerkvi, ki je bila rezervirana za bolnike na vozičkih in za tiste z berglami. Ostali romarji so zasedli dvorano nad zakristijo, vse samostan-

ske hodnike in prostore, ki so nudili vsaj nekaj zaščite pred dežjem in vetrom, kar nekaj pa jih je ostalo na avtobusih. Vsi prostori so bili ozvočeni pa tudi Radio Ognjišče je slovesnost neposredno prenašal. Na ta način so bili z dogajanjem duhovno povezani tudi tisti, ki so zaradi bolezni ali starosti ostali doma, v domovih za ostarele

ali v bolnišnicah pa tudi tisti, ki si zaradi slabega vremena niso upali na pot.

Uro pred mašo je bila skupna molitev rožnega venca. Med tem časom so mnogi duhovniki spovedovali, mnogi še med mašo. Okrog oltarja se jih je pa za somaševanje zbralo okrog 40. Po homiliji nadškofa Krambergerja je bilo bolniško maziljenje h kateremu je pristopilo mnogo romarjev. Bolniki in invalidi so sodelovali tudi z branjem beril in prošenj.

Romanje od začetka organizira revija Ognjišče, najbolj razširjen mesečnik v Sloveniji. Romanje je postalo narodni dan bolnikov, ki ga v vesoljni Cerкви obhajamo na god luške Matere Božje 11. februarja, v Cerкви na Slovenskem pa tretjo soboto v juniju.

Nekateri duhovniki ali župnijske Karitas za tovrstno romanje na Brezje organizirajo posebne avtobusne prevoze. Romanja se poleg invalidov, bolnikov in starejših, ki jim je v prvi vrsti namenjeno, udeležujejo tudi njihovi svojci in prostovoljci, ki so jim na razpolago, jim delijo okrepčila in jim tudi sicer pomagajo, po potrebi priskrbijo duhovnika za spoved ali pogovor oziroma medicinsko osebje za prvo pomoč. Med najbolj zvestimi

so se v zadnjih letih izkazali skavti, malteški vitezi, mladinske veroučne

skupine in številni posamezniki.

Romanje bolnikov, invalidov in ostarelih na Brezje pomeni samo eno od oblik skrbi Cerkvje zanje. Duhovniki duhovno oskrbujejo vse bolnišnice in domove za ostarele v Sloveniji, poleg tega pa obiskujejo tudi druge podobne zavode. V zadnjem času so v več tovrstnih ustanovah na novo uredili bogoslužne prostore. V Ljubljani deluje tudi bolniška župnija. Cerkev za pomoči potrebne skrbi tudi v različnih organizacijah in združenjih invalidov in bolnikov, ko sta na primer „Krščansko bratstvo bolnikov in invalidov Slovenije“ ali gibanje „Vera in luč“. Župnije in nekatere druge ustanove v Cerкви za bolnike, invalide in ostarele organizirajo posebna srečanja.

Začelo se je 5. koroško kulturno poletje

Na prizoriščih v štirih koroških občinah se bo čez poletje zvrstilo 48 prireditev, večinoma glasbenih, pa tudi lutkovnih, gledaliških in plesnih predstav ter razstav in filmov. S koncertom skupine Halgato band in Pihalnega orkestra železarjev Ravne na ravenskem grajskem vrtu se je začelo 5. koroško kulturno poletje.

Pod okriljem Koroškega kulturnega poletja so združene prireditve v občinah Slovenj Gradec, Ravne na Koroškem, Dravograd in Radlje ob Dravi, ki so sicer že prej vseskozi skrbele za pestro poletno kulturno dogajanje. Zadnjih pet let projekt poteka v sodelovanju z Regionalno razvojno agencijo Koroška, kjer ga vodi Ivan Plevnik.

Kot v povabilu Koroščicam in Koroščem navaja Plevnik, je pester program prireditev pripravljen z željo, da v njem vsakdo najde kaj zase. Organizatorjem iz vseh štirih občin je uspelo zagotoviti še več kulturnih dogodkov kot prejšnja leta, za kar gre zasluga tako občinam kot sponzorjem, ki so „časih, neugodnih za kulturo“ znali prisluhniti in tako omogočiti, da so tudi letošnje prireditve za obiskovalce brezplačne.

V Dravogradu in njegovi okolici se bo v naslednjih treh mesecih zvrstilo devet prireditev, med drugim bo 3. julija v dravogradske cerkvi sv. Vida pregledna razstava članov Društva rezbarjev in modelarjev Slovenije. Dan zatem pa bo Dravograd gostil 2. državno tekmovanje malih slovenskih trobilnih orkestrrov, pri čemer bo zmagovalc dobil vstopnico za nastop na festivalu Zlata trobenta v Guči.

V Radljah ob Dravi bo to poletje poleg več glasbenih večerov, lutkovne predstave in razstav od 26. do 28. junija potekala likovna kolonija Marenberška paleta 2009. Na Ravnah na Koroškem so med drugim gostili folklorno skupino iz Francije, ločena nastopa Slovenskega okteta in Alpskega kvinteta ter koncert skupine Dan D.

Največ prireditev se je zvrstilo v Slovenj Gradcu, kjer so dogodki zgoščeni v slab mesec dni, od 23. junija do 18. julija. Prevladujejo glasbeni dogodki, na katerih se bodo predstavili domačini in nekateri drugi slovenski izvajalci, veliko pa je med nastopajočimi tudi tujih izvajalcev.

Najmlajši si bodo lahko med drugim 27. junija dopoldne ogledali lutkovno predstavo Vilinka Mavričnega gledališča, in sicer v atriju graščine Rotenturn, kjer bo dan za tem na prostem na ogled film Ljubezen v Barceloni Woodyja Allena. V Slovenj Gradec bo 1. julija pripotoval danski pihalni orkester mesta Koebenhavn, 3. julija bo nastopila kolumbijska folklorna skupina Carmen Lopez, skupno pa se bo do 18. julija v Slovenj Gradcu zvrstilo 22 prireditev.

Celoten projekt je finančno ovrednoten na 86.000 evrov, od tega bodo 64.000 evrov prispevale občine, preostalo sponzorji, je povedal Plevnik. Celoten program prireditev je natisnjen v posebni knjižici, ki jo je v minulih dneh na dom prejelo 25.500 koroških gospodinjstev.

G. JOŽE RAZMIŠLJA

Škof dr. Gregorij Rožman, veliki voditelj slovenskega naroda

Ne moremo in ne smemo pustiti, da gre mimo nas 50 letnica njegove smrti, v mesecu novembru, kot se to včasih zgodi. In še manj, da bi na to obletnico in na njega sploh pozabili.

V Sloveniji ni mesta za njega. Med nami pa mora vedno ostati kot veliki voditelj slovenskega naroda in to v najtežjih časih njegove zgodovine.

Za narod je bil on kakor tista zvezda vodnica, ki je peljala tri Modre preko Jeruzalema v Betlehem.

Bil je pastir vseh Slovencev in jih je vodil preko naravnih sreč po pravih potih do srečne večnosti. Učil jih je, zanje je trpel in molil in jim podaril celo svoje življenje. Bil je pravi dobri pastir. Nikdar ni iskal sebe in svojih koristi. Vedno v duhovno in telesno dobro vseh Slovencev.

Ker ga vsi niso hoteli poslušati in ubogati, so ga nekateri ovirali pri njegovem delu, vzeli so mu dobro ime in tako je zavladal komunizem.

On je kljub vsemu vztrajal do konca in Boga prosil za narod, in za vse, ki so živeli in delali v zmoti. Vse je hotel rešiti, dobre in druge. Bil je voditelj vseh, pa čeprav niso vsi hoteli biti njegove ovce. Čutil je odgovornost za vse in jih skušal rešiti. Živel je za narod, ki mu je bil izročen. Bil je njegov, a ta ni bil ves njegov.

Škofa dr. Rožmana, imejmo v hvaležnem spominu.

Kresnika Vojnovižu

Že 19. leto zapored so podelili nagrado kresnik za najboljši roman leta. Letošnjega kresnika je prejel Goran Vojnoviž za roman Čefurji raus!

Žirija, ki so jo sestavljali Vanesa Matajč (predsednica), Matej Bogataj, Vesna Jurca Tadel, Peter Kolšek in Urban Vovk, je med 111 romani z letnico 2008. O zmagovalcu so se žiranti odločili med kulturnim program, ko so bili v klavzuri.

Nagrado kresnik je prejel Vojnoviž za roman Čefurji raus! Za ta roman je že prejel nagrado Prešernovega sklada. Vojnoviž nagrade ni prevzel, ker je v Španiji.

Na Rožniku so se nocoj zbrali vsi, ki ne le uživajo v literaturi, temveč tudi v posebni scenografiji kresnega večera, ki zaobjema bakle, kresnice, čarobno glasbo in prav takšne besede. Za režijo dogodka je poskrbel Igor Likar, s finalisti pa sta se tudi letos pogovarjala Tina Košir in Dražen Dragojevič.

NOVICE IZ SLOVENIJE

BREZ NAPREDKA

Slovenija je na lestvici svetovne konkurenčnosti za 2009, ki jo objavlja švicarski inštitut za razvoj menedžmenta (IMD), na račun dobrih ekonomskih rezultatov in reform v zadnjih letih v letu 2008 ohranila 32. mesto, a so nekateri temeljni kazalci poslovne učinkovitosti in razvosti infrastrukture slab obet za hitrejši razvoj v prihodnosti. Slovenija je na lestvici IMD lani napredovala za osem mest.

STOPNJA BREZPOSELNOSTI

Stopnja registrirane brezposelnosti se je aprila v Sloveniji zvišala za 0,4 odstotne točke na 8,8 odstotka. Medtem ko se je število delovno aktivnih prebivalcev znižalo za 2800 na 863.218, se je število registriranih brezposelnih zvišalo za 3150 na 82.832, je sporočil državni statistični urad.

KONČNO!

Komisija za kakovostni prevzem ministrstva za obrambo je izdala zapisnik o uspešnem kakovostnem prevzemu prvega srednjega kolesnega oklepnega vozila patria 8X8, so sporočili z ministrstva. Dodajajo, da je to prvo od 13 vozil, ki jih bo ministrstvo predvidoma prevzelo do konca junija 2009 in predalo v uporabo Slovenski vojski. V teh vozilih bo slovenski vojak bolj varen v bodočih vojaških operacijah.

NOVI REDNI ČLANI SAZU

Predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) Jože Trontelj je novoizvoljenim članom izročil članske listine. V uvodnem govoru je poudaril, da je ta dan za akademijo velik praznik, saj podeljuje najvišjo čast in priznanje 20 vrhunskim znanstvenikom in umetnikom, ki bodo obogatili akademijo. Med njimi sta tržaška pisatelja Alojz Rebula in Boris Pahor.

PRVI PRIMER V SLOVENIJI

Na ministrstvu za zdravje so potrdili prvi primer nove gripe v Sloveniji. Mlajša oseba, ki je 17. junija pripotovala iz New Yorka in je obolela za novo gripo, ni v življenjski nevarnosti, so povedali na novinarski konferenci ministrstva. Izvedeni so bili vsi ukrepi, potrebni v takem primeru, je zagotovila Alenka Kraigher z Inštituta za varovanje zdravja. Bolnica je v domači oskrbi, jemlje zdravilo tamiflu, okreva in se dobro počuti. Dobro se počutijo tudi vsi, ki so bili z njo v stiku, odkar je zbolela.

VINJETE PO 15, 30 IN 95 EVROV

Vlada je na dopisni seji določila cene vinjet, ki bodo veljale s 1. julijem. Lastniki osebnih vozil bodo morali za tedensko vinjeto odšteti 15 evrov, za mesečno 30 evrov in za letno 95 evrov, so sporočili iz urada vlade za komuniciranje.

NOVO VODSTVO ČASNIKARJEV

Združenje novinarjev in publicistov (ZNP) je na izrednem občnem zboru za novega predsednika združenja izvolilo novinarja tednika Reporter Igorja Kršinarja, za podpredsednico pa je bila izvoljena publicistka Zlata Krašovec, so sporočili iz ZNP. Funkcijo predsednika ZNP je po odstopu Petra Jančiča pred štirinajstimi dnevi opravljal Nenad Glücks.

PO SVETU

IRAN PO VOLITVAH

Vrhovni iranski verski voditelj Ali Hamenej je med molitvijo v prvem javnem nastopu po volitvah državljane pozval k miru in končanju protestov. A protestniki so napovedali nove shode, saj se bo iranski vrhovni Svet varuhov sestal s poraženimi kandidati, da bi razpravljali o izidu volitev. Spomnimo, da je po preteklih petkovih volitvah - na katerih je spet zmagal Mahmud Ahmadi-nedžad - v državi izbruhnilo nasilje. Privrženci poraženega Mira Huseina Musavija vztrajajo pri razveljavitvi volitev.

NADZOR NA ITALIJANSKIH MEJAH

Italija bo v času vrha G8, ki bo med 10. in 12. julijem v mestu Aquila, iz varnostnih razlogov začasno uvedla nadzor na mejah s Slovenijo, Francijo, Švico in Avstrijo. Z notranjega ministrstva so sporočili, da bo začasni nadzor notranjih meja trajal 18 dni - od 28. junija do 15. julija. Osnovni namen tega ukrepa je zagotoviti varnost ob vrhu sedmih najrazvitejših držav in Rusije ter srečanjih ministrov G8, ki naj bi se zvrstila ob vrhu. V skladu z ustaljeno prakso bo Italija izvajala sistematične mejne kontrole na vseh mejnih prehodih. Notranje ministrstvo slovenske državljane opozarja, da so ob prehodu notranjih meja schengenskega območja dolžni imeti pri sebi identifikacijski dokument - osebno izkaznico ali potni list.

PISALI SMO PRED 50 LETI

ŽRTEV VSEH SO POTREBNE

Negotovost je bila tisto, kar nas je najbolj morilo pred desetimi leti, ko smo prihajali v izseljenstvo v Argentino. Negotovost kako se bomo vživeli v nove razmere, negotovost kako si bomo služili kruh. Še poseben so negotovost občutile družine z več otroki.

Ko danes pomislimo na tisti čas, se nam marsikaj zdi skoro neverjetno. Saj se je pri večini tekem let vendarle bistveno spremenilo in nekako uredilo. (...)

PESNIKU V SPOMIN

(Ob 110. obletnici smrti pesnika Franceta Prešerna)

Letos se spominjamo 110. obletnice smrti pesnika Prešerna. Koncem februarja 1849 je umrl v Kranju pesnik, ki ni bil samo prvi pravi slovenski pesnik, ampak je postal tudi prvak našega pesništva. Pred desetimi leti je v Ljubljani umrl Oton Župančič; sto let je med njima razdalje, toda drugi prvega ni zakril ali izpodrinil. Prvak je ostal na svojem mestu na vrhu slovenskega Olimpa. (...)

Bil je prvak pesništva, a je ostal tudi prvak vsega slovenskega žitja. Takrat so grozili viharji z vseh strani in malo je manjkalo, pa bi se bil slovenski jezik odpovedal svoji bodočnosti in postal mogoče samo še kakšen dialekt v morju slovanstva. Toda to se ni zgodilo, ker je Prešeren to zamisel kot škodljivo in nenaravno odklonil. Jezik, ki bi bil moral umreti, je postal prav tisti čas posoda za lepoto slovenske besede. (...)

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnostne novice

Slovenska poroka. V župni cerkvi v Ramos Mejia sta se poročila v soboto 20. junija Miha Koželnik iz Šoštanja in gdč. Marija Javoršek iz Moravč. Poročno mašo je imel ter mladi par tudi poročil g. župnik France Novak, za priči sta pa bila nevesti njen brat g. Vinko Javoršek, ženinu pa g. Ciril Sajovic.

Prihod novih Slovencev. Z jugoslovansko ladjo Vojvodina je 13. junija t. l. dopotovalo v Buenos Aires 6 rojakov. Tako je g. Ciril Vider iz Hurlingham poklical k sebi svojega očeta g. Jožeta Vidra, svojo mater go. Marijo ter sestro gdč. Vereno. Gg. Rafael in Lado Telič sta prav tako poklicala v Argentino svoje starše in sicer očeta Rafaela Telič ter mater. V Argentino je z isto ladjo dopotovala tudi mati g. dr. Trudna in njegovih dveh bratov. Vsem želimo v novi deželi veliko sreče in zadovoljstva.

Svobodna Slovenija, 25. junija 1959 - številka 26

NEDELJSKO DELO V HRVAŠKI

Hrvaško ustavno sodišče je soglasno ukinito prepoved dela v nedeljah oziroma dele zakona o trgovini, ki so urejali vprašanje nedeljskega dela. Sodišče je v obrazložitvi odločitve zapisalo, da zapiranje trgovin ob nedeljah ne spada v želeni cilj zaščite delavskih pravic, prav tako pa prepoved predstavlja preveliko breme za trgovce. Ureditev delovnega časa po zdaj veljavnem zakonu o trgovini ruši z ustavo zagotovljene pravice trgovcev, je presodilo sodišče. Ob tem so dodali, da so bili trgovci v neenakem položaju, saj obstaja ogromno izjem glede odprtja.

AIR FRANCE

Izvršni direktor družbe Air France je dejal, da bodo družinam žrtev ponudili 17 tisoč 500 evrov odškodnine. Air France razmišlja tudi o spominski slovesnosti za vse potnike in člane posadke, ki so izgubili življenje v strmoglavljenju. Nekatere družine so namreč nesrečnemu francoskemu prevozniku očitale pomanjkanje sočutja in zakasnele informacije glede preiskave vzrokov nesreče. Ti zaenkrat še niso pojasnjeni, po besedah direktorja družbe pa so sedaj v prvi vrsti osredotočeni na iskanje črnih skrinjic, ki bi jim pomagale do odgovorov na nekatera še nepojasnjena vprašanja.

RESUMEN DE ESTA EDICION

CÓMO VOTAR POR CORREO

La embajada de la República de Eslovenia comunica que la Comisión Nacional Electoral (DVK) proclamó elecciones posteriores en la Argentina, para elegir a los miembros del Parlamento Europeo de la República de Eslovenia.

El material electoral se enviará por correo a todos los **ciudadanos eslovenos** registrados en el padrón electoral con domicilio en la Argentina y que **no hayan votado el domingo 7 de junio** de 2009.

Las **boletas electorales se enviarán** desde Eslovenia el martes 23 de junio a través del correo esloveno. Las papeletas fueron **impresas especialmente** para esta nueva post-elección.

Las boletas electorales **antiguas** (enviadas por correo el 15 de mayo del corriente) son, por decisión de la Comisión Nacional Electoral, **nulas**.

La **fecha límite** para el regreso del sobre con la boleta a la DVK es el **13 de julio** de 2009 hasta las 12 horas, **bajo la condición que el sello postal indique que se han enviado por correo a más tardar el 4 de julio** del corriente año.

La **embajada de la República de Eslovenia en la Argentina** también **recepionará** los votos **hasta la hora 13:00 del 3 de julio de 2009** y los enviará el mismo día por la tarde por el correo DHL a la sede de DKV en Ljubljana.

En el caso de un envío grupal de varios votantes, por ejemplo a través de DHL o similares, en un paquete enviado directamente a la Comisión Nacional Electoral, es suficiente evidenciar que el envío se adjudicó el 4 de julio o con anterioridad.

HOMENAJE A LOS HÉROES

Cada una de las familias eslovenas en la Argentina, cuyos antepasados vinieron después de la segunda guerra mundial, tienen el denominador común de haber debido abandonar su patria para salvar sus vidas frente a la amenaza comunista. En el mes de junio se recuerda a los hombres protectores del hogar, domobranci, que dieron su vida defendiendo sus ideales "Dios, Nación, Patria". En este número se publican las crónicas del centro de Carapachay y San Justo quienes los recordaron el domingo 14 del corriente. En el primero, el homenaje fue con una proyección audiovisual sobre los nuevos descubrimientos de las fosas comunes en la galería de una mina en Huda jama, Laško. Con diversas poesías reflexionaron sobre los caídos domobranci que esperan descansar en paz. En el segundo, se leyeron los recuerdos de Barbara Maček Modic. También se oyó el testimonio de un domobranec que logró escapar de Kočevski rog (una de las fosas comunes) y salvar su vida. Luego siguió el recitado de diversas poesías alusivas. (Pág. 3)

FIESTA NACIONAL

Hace ya 18 años que los eslovenos tenemos nuestro propio estado, por eso, el pasado 20 de junio lo celebramos con una cena (el 25 de junio de 1991 Eslovenia se independizó de Yugoslavia, luego de una guerra de pocos días). Con este motivo a las 19 horas nos reunimos en la iglesia María Auxiliadora de los eslovenos, para darle las gracias a Dios y a la Virgen María. La misa fue presidida por el msgr. Jorge Rode. Luego, el embajador esloveno en la Argentina Prof. Avguštin Vivod, la presidente de la Asociación Eslovenia Unida Sra. Alenka Jenko Godec y el Lic. Franci Markež colocaron una entrega floral en el monumento a los caídos en el Centro esloveno capitalino. De allí se pasó al salón principal donde, antes de la cena, se realizó un acto cultural. En primer lugar, estuvieron los saludos de la Sra. Alenka Jenko Godec y del embajador Prof. Avguštin Vivod. Luego siguieron las palabras alusivas de la Dra. Katica Cukjati. En segundo lugar, se presentaron el Coro de mujeres de centro esloveno de San Justo bajo la dirección de Anica Mehle (interpretaron tres canciones) y el grupo folklórico Mladika dirigido por la Prof. Mirjam Mehle Javoršek (realizaron dos bailes típicos eslovenos). En tercer lugar, se entregaron los reconocimientos a tres personas destacadas de la colectividad eslovena por su labor. Los distinguidos esta noche fueron el Sr. France Bidovec, el Sr. Blaž Miklič y la Prof. Neda Vesel Dolenc. (Pág. 4)

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Antonio Mizerit** / Propietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Alenka Godec** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Teléfono: **(54-11) 4636-0841 / 4636-2421** (fax) / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar**
Za Društvo ZS: Alenka Jenko Godec / **Urednik:** Tone Mizerit

Sodelovali so še: Tine Debeljak (slovenska politika), Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Marta Petelin, Jože Horn, Katica Cukjati, Božidar Fink, Marko Vombergar, Marjana Pirc in Irena Fajdiga.
Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina in Naša luč.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 180, pri pošiljanju po pošti \$ 245, Bariloche \$ 215; obmejne države Argentine 120 USA dol.; ostale države Amerike 135 USA dol.; ostale države po svetu 145 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 95 USA dol. za vse države.
Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.

Čeke: v Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / California 2750 - C1289ABJ Buenos Aires - Argentina - Tel.: (54-11) 4301-5040. - E-mail: **info@vilko.com.ar**

Correio Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Cuenta Nº 7211
R. Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 881153

MALI OGLASI

TURIZEM
TURISMO BLED
EVT Leg. 12618
Dis. 2089
de Lucia Bogataj
H. Yrigoyen 2682 L. 5 - San Justo
Tel. 4441-1264 / 1265

ZDRAVNIKI
Dr. Klavdija V. Bavec - Nevrolog, Nevropsihiater. Konzultorij v **Ramos Mejiji**, Tabladi in **Belgrano**. Ordinira ob **ponedeljkih** in torkih od 13. do 19. ure. Ob sobotah od 9. do 14. ure. Prijave na telefon: 4652-7967. Nujno pa na **15-6942-7574**.

ZOBOZDRAVNIKI
Dr. Damijana Sparhaki - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadst. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI
DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@hotmail.com

Dr. Marjana Poznič - Odvjetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavallo 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844-mpoznic@fibertel.com.ar

Dra. Ana C. Farreras de Kočar - Sucesiones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones. Martes y viernes de 15 a 18 hs. Ricchieri 67 3º H (1704) Ramos Mejía. Tel.: 4656-4039 - Cel.: 15-6447-9683 farrerasanac_te@yahoo.com.ar

PORAVNAJTE NAROČNINO!

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI 24. junija 2009	
1 EVRO	239,6 SIT
1 EVRO	1,40 US dolar
1 EVRO	1,60 KAD dolar
1 EVRO	5,36 ARG peso

OBVESTILA

SOBOTA, 27. junija: Zaključek MTO
NEDELJA, 28. junija: Volitve v Argentini
Spominjska proslava, po sv. maši na Pristavi.
Sv. maša ob 8,30 sv. maša nato spominjska proslava žrtve vojne in revolucije v Slomškovem domu.
ČETRTEK, 2. julija
Izjemno bo na ta datum **sestaneK Zveze slovenskih mater in žena** v Slovenski hiši.

SOBOTA, 4. julija:
SestaneK deklet in žena. Predavala bo **lic. Emma Urbančič** ob temi „Smernice za duševno-mentalno zdravje“, ob 16. uri v Slomškovem domu.
Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

POZOR
S.K.A. sporoča, da je predstavitev knjige o dr. Janku Kralju in dr. Marku Kremžarju preložila na drug datum, ki bo pravočasno objavljen.
Hvala lepa za razumevanje.

Plečnikovo delo je sedaj zaščiteno

Več deset let umetniškega graditeljstva Jožeta Plečnika je največja „delnica“, ki jo lahko ima država, je dejala ministrica za kulturo Majda Širca. Država je za to „delnico“ dobro poskrbela, saj je Plečnikova dela v Ljubljani razglasila za kulturne spomenike državnega pomena.

Po mnenju Širce je Plečnik „znal razbrati kontekst časa in prostora“ ter spojiti domačnost s svetovljanstvom. Odlok o razglasitvi del arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani za spomenike državnega pomena igra zato po besedah ministrice veliko upravno, uporabno in tudi simbolno vlogo. Odlok nenazadnje pomeni, da država ceni in spoštuje Plečnikovo delo, hkrati pa gre tudi za prvi korak k umestitvi Plečnika na mednarodno raven, morda tudi na seznam organizacije UNESCO.

V.d. generalnega direktorja direktorata za kulturno dediščino Bojan Djurič je dejal, da za idejo o odloku stoji veliki poznavalec Plečnikove dediščine Damijan Prelovšek, sicer pa so na ministrstvu za kulturo Plečnikovo dediščino ovrednotili na predlog in na podlagi strokovnih podlag Zavoda za varstvo kulturne dediščine, Območne enote Ljubljana.

Če izgubimo dediščinsko identiteto, jo izgubimo nasploh, je dodal sekretar v direktoratu za kulturno dediščino Gojko Zupan. Preden se je lotil podajanja vsebine odloka, je opomnil, da na recesijo ne gre nujno gledati le z negativnim predznakom. Izkazalo se je, da 25 odstotkov turistov izbrane kraje obišče zaradi kulturne dediščine. To je velik gospodarski potencial, ki ga velja izrabiti. Še prej pa zanj dobro poskrbeti in odlok je namenjen prav temu.

Ker je od Plečnikove smrti minilo 50 let, se je izteklo avtorsko varovanje arhitekturnega opusa, zato je bilo nujno, da država opus v Ljubljani ustrezno zaščiti. Zdaj je z natančno določitvijo zvrsti, varovanih parcel spomenikov in konkretizacijo varstvenih režimov, ki so čim bolj enotni, olajšano sodelovanje strokovnih služb in lastnikov spomenikov.

Z odlokom so zaščitili približno 70 enot - s tem so mišljene cele arhitekture in ne vsak svečnik posebej. V približno dveh letih bodo, kot je napovedal Zupan, za spomenike državnega pomena razglasili tudi Plečnikovo dediščino po Sloveniji.

Stritarjeva nagrada

Na Društvu slovenskih pisateljev (DSP) so razglasili ime letošnjega prejemnika Stritarjeve nagrade za mladega literarnega kritika. To je Goran Dekleva, ki si je 12. nagrado pisateljskega društva prislužil za literarne kritike poezije.

Žirija za Stritarjevo nagrado v sestavi Gregor Podlogar (predsednik), Lela B. Njatin, Jelka Ciglencečki, Peter Kolšek in Urban Vovk se je za Deklevo odločila soglasno. Podlogar je na razglasitvi izrazil upanje, da bo Dekleva še naprej pisal, kajti večkrat se je že zgodilo, da so prejemniki nagrade kasneje zapustili literarno kritiko. Ta nagrada je vzpodbuda za naprej in ni za življenjsko delo, je v šali dodal Podlogar.

Dekleva je dejal, da je sleherni kritiki le ena od možnih interpretativnih rdečih niti ter je v prvi vrsti notranji samogovor. "Kritike se ne lotiš pisati z namenom, da bi prejel nagrado. To je pisanje, ki ga opravljaš, ker te to na nek način veseli. Seznam dosedanjih nagrajencev pa me postavlja v spoštovanja vredno družbo," je povedal mladi kritik.

Doslej so nagrado prejeli Mitja Čander, Petra Vidali, Ignacija Fridl, Vanesa Matajč, Urban Vovk, Lucija Stepančič, Alenka Jovanovski, Petra Pogorevc, Gorazd Trušnovc, Tina Kozin in Jelka Ciglencečki.

SLOVENC I N ŠPORT

PRVIČ V WIMBLEDONU

Slovenski moški tenis je letos dosegel nov mejnik. Na glavnem turnirju za grand slam v Wimbledonu sta prvič v zgodovini v glavnem delu turnirja nastopila tudi slovenska igralca. Luki Gregorcu in Gregi Žemlji se je namreč uspelo prebiti čez vse kvalifikacijske kroge. Žal nobeden od njiju ni premagal ovire prvega kroga. Prav tako je v prvem krogu izpadla Maša Zec Pekširič.

Najboljša slovenska teniška igralka Katarina Srebotnik ne bo nastopila v Wimbledonu, ker še ni pozdravila poškodbe in bo še nekaj časa odsotna iz teniške karavane.

KONČNO JE ZMAGAL ZAVEC

Slovenski poklicni bok-sar Dejan Zavec (27 zmag, 15 od tega s KO, 1 poraz, 0 neodločenih) je v mariborski dvorani Tabor premagal Argentinca Jorgeja Daniela Mirando (32 zmag, 12 s KO, 6 porazov, 0 neodločenih).

Zavec se je z Mirando, prav tako v Mariboru, pomeril že 12. junija 2007, takrat pa so sodniki v tretji rundi morali dvoboj prekiniti, saj je Zavec pričel krvaveti iz arkade, dvoboj pa tako ni dal zmagovalca. Borca sta si takrat obljubila, da bosta še prekrizala pesti in to se je zgodilo preteklega 19. junija.

Miranda se je izkazal za odlično pripravljene-ga borca. "Pokati" je začel od prve runde dalje, majhno prednost pa je vseskozi držal Zavec. A na vrsto so prišle tudi Argentinceve minute, ki je kot "sitna muha" deževal z vseh strani. Ko se je v peti rundi v

vrveh znašel Zavec, je mar-sikomu v dvorani vzelo dih, a borba se je pravzaprav šele začela. Kmalu za-tem je bilo utrujenost opa-ziti tudi pri Mirandi.

Zavec je kar nekajkrat nevarno zapretel, zdelo se je, kot da manjka le še pika na i, a se je drobni Miranda vselej uspel izviti iz toče Zavčevih krošjev, direktov in aperkatov. V sedmi rundi je Argentinec začel krvaveti z arkade in nosu, a je ekipa poškodbe med odmorom hitro sanirala z ustreznimi mazili. V deveti rundi sta oba borca kazala utrujenost, se večkrat zatekala v klinč, nobeden pa ni hotel pasti. V deseti rundi je Zavec ostro napadel, dobro pripravljeni Argentinec pa se je znova rešil. Enajsta runda je dala slutiti, da se bo eden znašel na tleh, vendar pa tudi te predzad-nje tri minute zmagovalca še niso dale.

Vzdušje je doseglo svoj vrhunec, ko so zbrani dobi-li to, po kar so prišli. Zavec je odločilni napad pričel 15 sekund pred koncem bor-be, pol ducata udarcev je našlo cilj in Miranda je na veselje navijačev padel na tla. Kljub temu, da se je hitro pobral, je sodnik že krilil z rokami in tehnični knock out in s tem zmaga za Zavca sta bila tu.

KOLESARSKA DIRKA PO SLOVENIJI

Danski kolesar Jakob Fuglsang je zmagovalc 16. kolesarske dirke Po Sloveniji. V zadnji, četrti etapi od Šentjerneja do Novega mesta, ki jo je v sprintu glavnine dobil sprinter Marko Kump, ni prišlo do presenečenj, tako da je vodilni od prvega dneva vodstvo brez težav zadržal. Drugo mesto je v skupnem seštevku zasedel

Tomaž Nose. Fuglsang je bil najboljši v seštevku gorskih ciljev, bil je najboljši tudi po točkah, najboljši mladi kolesar pa je bil kolesar Blaž Furdri.

Z MISLIMI DRUGJE

Veslači so v Münchnu opravili drugo tekmo svetovnega pokala. Uspešno so jo zaključili Iztok Čop, Janez Jurše, Janez Zupanc in Gašper Fistravec, ki so osvojili tretje mesto. Brata Tomaž in Miha Pirih, Rok Rozman in Rok Kolander v čet-vercu brez krmarja pa so bili četrti. Večina veslačev pa je z mislimi že usmerjenih v bližnje sredozeemske igre, kjer bodo med drugimi nastopili tudi brata Špik v dvojnem dvojcu ter Miha Pirih in Rok Kolander v dvojcu brez krmarja.

IZ MAKEDONIJE V EMIRATE

Nekdanji selektor slovenske izbrane vrste in do pred kratkim makedonske selekcije Srečko Katanec je novi selektor Združenih arabskih emiratov, so potrdili pri nogometni zvezi ZAE. Zveza je novega trenerja uradno potrdila in ga predstavila navijačem. Katanec je po poročanju predstavnikov zveze ZAE pogodbo sklenil za dve leti, finančne podrobnosti pa za zdaj niso znane.

OBLAK V OLIMPIJO

Nogometiški novopečena slovenskega prvotigaša ljubljanske Olimpije so po vseh zapletih le dobili novega trenerja. Potem ko se jim ni uspelo dogovoriti s Slavišo Stojanovičem, so sklenili sodelovanje z legendo slovenskega nogometa Branetom Oblakom. Ta naj bi na čelu zeleno-belih ostal najmanj leto dni.

Družina slovenskih šol vabi na Alojzijevo proslavo
ki bo v nedeljo 5. julija, 2009

15,30 uri: sv. maša za žive in rajne katehete
16,30 uri: poklon pred spomenikom
17.00 uri: igra

Kekec in Mojca
v izvedbi Balantičeve šole iz San Justa.

Vstopnina: otroci: \$ 5,- Na razpolago bodo DVD te igre odrasli: \$ 10,-

Društvo Slovenska vas prireja
Domače kolone
v nedeljo, 5. julija.
Kosilo ob 12.30 uri.

Prisrčno vabljeni!

ga. Sofija Slokar

rojena v kraju Kamnje, Dolenjska Vipava, umrla v Buenos Airesu 24. junija 2008 v 84. letu.
Z veliko ljubeznijo se te spominjajo sinova Albert in Alojz, in vsa družina Slokar.